

novice

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČIN KOČEVJE IN RIBNICA

Leto VIII. — Št. 46

KOČEVJE, 8. NOVEMBRA 1963

Cena 20 din

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE KOČEVJE

Za boljšo proizvodnjo več strokovnih ljudi

Zadnja analiza kadrovske komisije o kadrih v kočevski občini, ki je bila podana na pretekli seji občinske skupščine, pove, da imamo v enajstih gospodarskih organizacijah (za kolikor je bila analiza napravljena) odprtih 115 delovnih mest za ljudi z visoko izobrazbo (od tega je zasedenih 107, ustrezno izobrazbo pa jih ima le 31), 51 delovnih mest za ljudi z višjo izobrazbo (zasedenih 38, ustrezno izobrazbo jih ima 13) in 413 delovnih mest za ljudi s srednjo izobrazbo (zasedenih 380, ustrezno izobrazbo jih ima 150). Predvidoma tudi v ostalih gospodarskih organizacijah, ki jih analizira ni zajela, položaj ni nič boljši.

In kako je v javnih službah? V upravi občinske skupščine se je položaj v primerjavi s prejšnjimi leti zboljšal, vendar še ni zadovoljiv. Strokovni sestav uslužbenčev se izboljšuje mnogo počasneje kot se razvija občina, ki dobiva v novem komunalnem sistemu vse večji vlogi.

V šolstvu je kadra skoraj dovolj. Primanjkuje jim le okoli 20 ljudi z višjo strokovno izobrazbo. V zdravstvu pa bo pomanjkanje kadra v najbližji prihodnosti rešeno, ker stipendirajo toliko ljudi, kolikor jih primanjkuje.

V razpravi je bilo poudarjeno, naj delovne organizacije na razne načine skušajo doseči večji interes svojih članov za nadaljnje izobraževanje in izpopolnjevanje. Predvsem naj bi se nadalje izobraževali tisti, ki zasedajo delovna mesta, za katera nimajo zadostne izobrazbe. Seveda naj bi omogočile nadaljnjo izobrazbo tudi ostalim članom kolektiva, ki se žele izobraževati in izpopolnjevati svoje znanje. Od dobre kadrovske politike v delovnih organizacijah in komuni je odvisen nadaljnji napredek delovnih organi-

zacij in komune, zato je nujno izboljšati kadrovske službe v delovnih organizacijah in ji prizna-

ti enakovreden položaj kot finančni ali komercialni.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Na pokopališču padlih borcev na Trati pri Kočevju je bila 1. novembra na dan mrtvih žalna komemoracija. Govoril je predsednik občinskega odbora ZB Kočevje Tone Stimec, delegacija krajevnih organizacij ZB Kočevje pa je položila na spomenik venec. Pri komemoraciji so sodelovali še pevski zbor Jakob Gallus, rudniška godba in skupina predvojaške vzgoje, ki je izstrelila častno salvo.

Delegacija regionalnega komiteja KP Italije za Benečijo je, kot smo poročali, obiskala tudi Kočevje (Na sliki: Delegacija KPI in predstavniki kočevskih družbenih in političnih organizacij med razgovorom v dvorani občinskega komiteja ZK)

Pripravljamo statute

Vprašanje: V zadnjih Novicah sem na tem mestu bral, da naj ves kolektiv sodeluje pri sestavljanju in sprejemanju statuta. Toda bodimo odkriti in pogledajmo, kako se navadno sprejema take in podobne predpise. Sekretar podjetja napiše nekaj paragrafov, to pretipkajo v petih izvodih, en izvod pa pošljejo sindikalni podružnici, ki naj zbira mnenja in predloge delavcev. Na oglasno desko še napišejo, da si vsak, kogar zanima, lahko ogleda to v tajništvu podjetja. Tak način sodelovanja kolektiva sem že enkrat kritiziral, pa sem dobil odgovor, da lahko vsak delavec pride v pisarno in tam pove, kar misli. Ali se bo pri sprejemanju statuta to kako drugače organiziralo?

Odgovor: Za sprejemanje statuta delovnih organizacij je predpisan postopek, in če bi kje ne ravnali po tem postopku, bi bil še tako dober statut že vnaprej nezakonit in neveljaven.

Najvišji organ delovne organizacije (delavski svet), po prosti presoji določi, kdo bo predlagatelj osnutka statuta. Ni potrebno, da je to vedno upravni odbor. Pripravljen predlog statuta daje najvišji organ samoupravljanja v razpravo članom kolektiva. Splošno pravilo določa, da mora biti predlog javno razgrnjen, tako da si ga lahko vsak delavec ogleda. To mora biti najmanj 8 dni, predno ga delavski svet oziroma drugi najvišji organ sprejme.

Kako bodo javno razgrnili predlog statuta v vsaki posamezni organizaciji, je lahko zelo različno. Prav gotovo je, da bi bila razprava pred sprejemom nove ustave SFRJ revna, če bi državljanke obvestili, da si lahko osnutek ustave, recimo, ogledajo v uradih občine in tam dajo predloge. Tako kot za zvezno in republiško ustavo se je treba organizirano lotiti obravnavanja tudi predloga novega statuta.

Poglejmo primer dobro organizirane razprave: predlog statuta; pri sestavljanju so sodelovali organi upravljanja ter politične in družbene organizacije podjetja, so ramnožili na ciklostil (to ni tako drago kot mislimo) in ga dali vsakemu članu kolektiva. Po nekaj dneh je sindikalna organizacija sklicala kratke sestanke, na katerih so razpravljali samo o vsebini statuta. Vse predloge so skrbno zapisali in jih poslali komisiji za statut. Poleg tega so postavili še več nabiralnikov, v katere so dajali člani kolektiva svoje predloge.

Predlagajte tudi v vašem kolektivu tako razpravo!

PRIHODNJIČ

»KSEFT JE KSEFT, KLOBASA JE PA KLOBASA«

Reportaža o dveh mladoletnikih, ki sta obiskala 14 gostišč v Kočevju in bližnji okolici in v trinajstih dneh karkršno alkoholno pijačo sta želela in kolikor sta naročila. Le enkrat se jima je zataknilo in sta se morala zadovoljiti z limonado.

Torej: preberite naslednjo številko Novic.

Z občnega zbora ObSS Ribnica

Razmeroma dobra udeležba na letnem občnem zboru občinskega sindikalnega sveta Ribnica, ki je bil v torek, 5. novembra, je pokazala živo zanimanje za problematiko, ki se poraja v našem razgibanem življenju. Poročilo o delu občinskega sindikalnega sveta, ki so ga prejeli delegati nekaj dni pred zborom in referat o nalogah delovnih kolektivov v luči nove ustave, ki ga je prebral predsednik ObSS France Košorok, je dalo obilo gradiva za razpravo. Ni slučajno, da so delegati najprej razpravljali o izdelavi statuta gospodarskih organizacij. Precej konkretnih misli o statutu v svojem podjetju, ki bodo koristile tudi drugim, ki se ukvarjajo s predosnutkom statuta, je podal predstavnik Kovinskega podjetja tov. Tomšič. To podjetje je prvo v občini, ki ima že predosnutek statuta in smo prepričani, da bo, upoštevajoč nekatere popravke, tudi prvo, ki bo izdelalo in sprejelo statut.

Pa tudi drugi delegati so razpravljali in poudarjali važnost pri sprejemanju statuta gospodarskih organizacij. Pri tem je bilo pri podjetjih premalo narejenega. To velja tudi za največje podjetje v občini — za INLES. Slišali smo, da je bilo že dovolj izražene mnenj, da je treba začeti s konkretnim delom, ker je treba z delom zares začeti. V podjetjih je dovolj strokovnjakov, ki so sposobni, da pripravijo gradivo za predosnutek statuta, zato je vsaka misel o uvoženih statutih oz. strokovnjakih, ki bi za denar naredili statut, zgrešena.

Zelo tehtne misli o statutih krajevnih skupnosti pa tudi o nekaterih drugih problemih, tako integraciji gospodarskih organizacij, vlogi sindikalnih organizacij, o informiranosti članov sindikata in drugem je podal predsednik Obč. odbora SZDL Bogo Abrahamberg.

Predstavnik okrajnega sindikalnega sveta je govoril predvsem o strokovnjakih v podjetjih, kjer je še marsikje zgrešeno mnenje o nagrajevanju. Zato strokovnjaki bežijo v druge kraje, kjer prejema višje plače. Strokovnjake je treba pravilno nagrajevati, seve-

da po njihovi prizadevnosti pri delu. Govoril je tudi o kooperaciji v gospodarstvu oz. industriji in prednostih kooperacije.

V poročilu občinskega sindikalnega sveta je precej govora o problemih proizvodnje in realizaciji v poletnih mesecih. Ugotovljeno je bilo, da presega realizacija lansko mesečno povprečje za 17 %. Visok nivo proizvodnje in realizacije julija in avgusta, nas opozarja na neenak potek proizvodnje in neizkoriščenost kapacitet v določenih mesecih.

Predaleč bi prišli, če bi hoteli zajeti vso problematiko s tega občnega zbora. Prepričani smo, da bodo misli, ki so bile povedane na zboru, marsikomu v spodbudo pri delu v sindikalnih organizacijah.

Naj na kraju poudarimo še plodno delo Počitniške skupnosti, ki je doslej delovala v sklopu ObSS. S prispevki gospodarskih organizacij, posebno velja pri tem omeniti INLES, ki je prispeval

Partijska delegacija iz Benečije v Ribnici

Foto Mohar

največ, uspešno napreduje gradnja počitniškega doma v Novigradu. Stavba je že pod streho. Novi dom bo služil za rekreacijo de-

lovnih ljudi ribniške občine. Naj v ilustracijo navedemo, da gospodarske organizacije in ustanove zaposlujejo nad 2100 ljudi.

KGP dela tudi močna krmila

Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje je z marcem nehala kupovati krmila za krave in mlado živino v pitanju, ki jih je doslej nabavilo na leto okoli 4800 ton. Razen tega so kupovali še po več

Sindikati o kadrih, statutu in drugem

Na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta Kočevje, ki je bil preteklo nedeljo, je tekla razprava predvsem o izobraževanju in kadrih, o statutih, 42-urnem delovnem tednu in proizvodnji. Občnemu zboru so prisostvovali tudi predstavniki občinskih sindikalnih svetov iz Ribnice, Novoga mesta in Crnomlja ter predstavnik Republiškega sveta sindikatov Slavko Založkar, ki je tudi sodeloval v razpravi. Več o občnem zboru v prihodnji številki.

sto ton pesnih rezancev in oljnih tropin. Kupljena krmila so bila razmeroma draga, manj kvalitetna, kot bi morala biti in se zato tudi v proizvodnji niso odražala, kot bi se morala. Tudi k osnovni krmilni jih niso mogli prilagajati, ker niso vedeli, kaj vse vsebujejo.

Zaradi vsega naštetega so se pri KGP odločili za lastno mešalnico močnih krmil. Zgradili so jo v bivšem silosu (pri mlinu). Prostore so začeli preurejati novembra lani, montaža pa je bila končana januarja letos. Zaradi pomanjkanja nekaterih surovin (predvsem oljnih tropin) so začeli redno proizvajati šele marca.

Mešalnica bo pokrila v glavnem vse potrebe obratov KGP po močnih krmilih, ki znašajo pri sedanjem staležu živali okoli 5300 ton. Z dograditvijo bekonke farne na Mlaki pa bodo proizvodnjo še povečali, za kar imajo tudi pogoje. V eni izmeni napravijo na dan 24 ton močnih krmil oziroma letno (ob upoštevanju

dopustov, bolniške in popravil) 7200 ton. Če bi delali v dveh izmenah, bi morali imeti za krmila tudi kupce.

Cena krmil, ki jih proizvajajo, je v glavnem enaka kot cena kupljenih krmil, vendar pa dajejo krave več mleka na kg domačih krmil. Tudi sestav krmil lahko prilagajajo osnovni krmil.

V mešalnici izdelujejo krmila za krave, mlado govedo v pitanju in za visoko proizvodne krave mlekarice. Junija so začeli poizkusno izdelovati krmila za svinje. Do danes so osvojili vse mešanice krmil za bekone, preizkušajo pa še krmila za plemenske svinje. Izdelovali ne bodo (z ozirom na lastne potrebe) le krmil za mlade puijske in sesna teleta.

V perspektivi nameravajo postaviti še mlin za mletje koruze v storžih, s čimer bi proizvodnjo krmil za govedo še pocenili. Tako mletje uvajajo namreč že v drugih državah in tudi pri nas.

(jp)

OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU — OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU

PREDSEDNIK REPUBL. Josip Broz-Tito s soprogom Jovanko in spremstvom se je 1. novembra vrnil s svoje poti po prijateljskih deželah Latinske Amerike in ZDA in z obiška v Organizaciji združenih narodov. Na beograjskih ulicah so ga pričakovali stotoci ljudi, ki so ga navdušeno pozdravili. Predsednik Tito je na začetku svojega govora ob vrnitvi v domovino izročil vsem jugoslovanskim narodom prisrčne pozdrave in najboljše želje narodom Brazilije, Čila, Bolivije in Mehike, govoril je o srečanjih s predstavniki dežel, ki jih je obiskal.

V SOBOTO JE PRIŠEL na krajši obisk v Jugoslavijo etiopski cesar Haile Selassie, ki se je vračal iz malijskega glavnega mesta Bamada, kjer so bila mirova pogajanja med Marokom in Alžirijo. Kot dosedanja srečanja med predsednikom Titom in eti-

opskim cesarjem Selasijem je tudi to nudilo priložnost za izmenjavo mnenj o najbolj aktualnih mednarodnih vprašanjih.

DELEGACIJA SZDLJ, ki jo je vodil član zveznega odbora SZDLJ Miha Marinko, se je vrnila iz Rima, kjer je bila gost na XXXV. kongresu italijanske socialistične stranke (PSI). Delegacija se je med kongresom sestala z generalnim sekretarjem PSI Pietrom Nennijem in številnimi drugimi političnimi osebnostmi. Tov. Miha Marinko je povedal, da je bila jugoslovanska delegacija v Rimu zelo topla in prisrčno sprejeta.

700.000 DELAVCEV v NAJVEČJEM brazilejskem industrijskem središču — Sao Paulu — je prejšnji teden proglasilo stavko, ki je povsem ohranila življenje v mestu. Delavci zahtevajo 100 %

povišanje mezd. Predsednik Joao Goulart je izjavil, da so zahteve stavkajočih delavcev upravičene in poslal ministra za delo Silvo kot svojega osebnega predstavnika, naj posreduje v sporu med delavci in delodajalci.

»POLJOT — 1« — Tik pred proslavo 46-letnice Oktobrske revolucije, so sovjetski znanstveniki in tehniki, ki uresničujejo program vesoljskih raziskav, poslali na pot okrog Zemlje novo sovjetsko vesoljsko raketo »Poljot-1«, prvo iz serije podobnih, močno izpopolnjenih raket.

DEKLARACIJA — Odbor OZN za socialna, humanitarna in kulturna vprašanja je z veliko večino držav sprejel deklaracijo o prepovedi vseh oblik rasne diskriminacije. Sprejeti dokument pomeni podlago za konvencijo o prepovedi in ukinitvi rasne di-

skriminacije, ki jo bodo potem sprejele in ratificirale v svojih parlamentih države članice OZN in jo tako sprejele v svojo zakonodajo.

SIHANUK, šef kamboške države, je v enem izmed člankov, v katerih piše o odnosih Kambože z drugimi državami, zapisal: »Za nas je bistveno važno, da v celoti ohranimo prijateljstvo in podporo Jugoslavije.« Narodom Sihanuk zlasti poudarja pomen jugoslovanske gospodarske pomoči, razen tega pa tudi podporo na političnem, mednarodnem in diplomatskem področju.

JUGOSLOVANSKA INVESTICIJSKA BANKA in Mednarodna banka za obnovo in razvoj sta podpisali sporazum o posojilu v znesku 35 milijonov dolarjev za zgraditev železniške proge Sarajevo—Ploče.

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE KOČEVJE

Odlok o stanarinah sprejet

Na zadnji seji občinske skupščine Kočevje je bil sprejet odlok o izračunavanju in notranji delitvi stanarine ter uporabi in gospodarjenju s sredstvi stanovanjske hiše in stanovanjskim fondom. Prvotni predlog odloka je občinska skupščina namreč zavrnila, oz. predlagala nekatere spremembe ter dopolnitve. Odlok predvideva amortizacijsko dobo stanovanjskih zgradb 100 let, zmanjšano za 10 odstotno vrednost, medtem ko znaša amortizacijska doba za hiše z leseno konstrukcijo 50 let. Nadalje predvideva odlok, kakšne stroške popravil oz. vzdrževanja hiše ter ostale stroške nosi stanovalec in kakšne hišni svet ter koliko časa trajajo posamezni elementi (štedilniki, peči, parket, linolej, podoliti, vodovodne pipe, umivalniki, školjke, bojlerji itd.), ki so v stanovanju ali poslovnem prostoru.

V BIVŠI MUZEJ PLETILJSTVO

Posebno živahna je bila razprava, komu dodeliti v upravljanje stavbo na Reški cesti 12 v Kočevju, ki jo bo v kratkem izpraznil »Splošni lokalni muzej«

Kočevje. Zanj sta zaprosila ITAS in Zavod za zaposlovanje invalidov. ITAS bi jo potreboval za upravne in stanovanjske prostore, Zavod za zaposlovanje invalidov pa za svoj obrat »Pletilstvo«. ITAS bi potreboval novo stavbo predvsem zato, ker je delo v sedanjih upravnih prostorih zaradi ropota in tresenja močno oteženo, razen tega pa stanuje nekaj članov kolektiva v stavbah znotraj ograj podjetja. Pletilstvo pa potrebuje prostore zato, ker bo moralo, zaradi gradnje nove klavnice, izprazniti sedanjega. Odborniki so se končno odločili (nekateri so se glasovali tudi vzdržali ali glasovali proti), da dobi prostore muzeja »Pletilstvo«.

Na zadnji seji občinske skupščine so bili izvoljeni oz. imenovani za: predsednika sveta za stanovanjske in komunalne zadeve Feliks Vidmar, sekretar KGP; v upravni odbor Komunalne banke Ljubljana Rudi Rauh, direktor Trgoprometa; za upravnika Delavske restavracije Stane Trdan; nadalje v svet za blagovni promet še trije novi člani (potrošniki); imenovana je bila tudi komisija za pomoč gospodarskim organizacijam pri izdelavi statuta, novi člani v svet zdravstvenega doma, v svet lekarne, v upravni odbor sklada za financiranje šolstva, v upravni odbor stanovanjskega sklada in v upravni odbor novega doma telesne kulture.

VOLITVE IN IMENOVANJA

Na zadnji seji občinske skupščine so bili izvoljeni oz. imenovani za: predsednika sveta za stanovanjske in komunalne zadeve Feliks Vidmar, sekretar KGP; v upravni odbor Komunalne banke Ljubljana Rudi Rauh, direktor Trgoprometa; za upravnika Delavske restavracije Stane Trdan; nadalje v svet za blagovni promet še trije novi člani (potrošniki); imenovana je bila tudi komisija za pomoč gospodarskim organizacijam pri izdelavi statuta, novi člani v svet zdravstvenega doma, v svet lekarne, v upravni odbor sklada za financiranje šolstva, v upravni odbor stanovanjskega sklada in v upravni odbor novega doma telesne kulture.

Obe plati krompirja

V zvezi z našim člankom »Krompir po 25 din kilogram«, objavljenim v 44. številki Novic, smo dobili od Trgoprometa in KGP še naslednji pojasnili, zakaj ni prišlo do sklenitve pogodbe:

Trgopromet:

— Pogodbe nismo sklenili, ker smo vztrajali na obojestranski količinski pogodbeni obvezi, medtem ko naj bi cene določili na dan odkupa po dnevnih tržnih cenah ali pa naj bi vsaka stranka nosila polovico rizika.

KGP:

— Vztrajali smo na fiksnem zaključku cen, ne glede na položaj, ki bo na trgu ob času realizacije pogodbe.

zacije pogodbe.

Iz razgovora s predstavniki obeh delovnih organizacij je bilo videti, da sta obe stranki šteli predvsem lastne interese (kar je razumljivo), ker je tržišče krompirja zelo nestabilno. KGP si je skušal zagotoviti v skladu s priporočili republiških organov s čvrsto ceno minimalno rentabilnost v proizvodnji krompirja, Trgopromet pa je, ocenjujoč živahno ponudbo krompirja v tem letu, skušal štiti svoje interese (hkrati pa je hote ali ne hote štiti tudi interese potrošnika). Potrošniki smo zaradi nepodpisane pogodbe in zaradi dobre letine letos lahko poceni kupili krompir, če pa bi bila letina slaba in če Trgopromet ne bi imel sklenjenih pogodb, pa bi krompir plačevali po zelo visokih cenah. (Proizvajalci krompirja bi namreč zaradi majhne ponudbe in velikega povpraševanja cene krompirja zviševali.)

KGP še dodaja:

— Naša osnovna proizvodna panoga je živinoreja, zato moramo poljedelske površine izkoriščati predvsem za proizvodnjo beljakovinske krme za živino (silazna korma, pesa itd.). Krompir smo zasadili letos le na željo republiških in občinskih organov. Zaradi letošnjih izkušenj in izkušenj prejšnjih let krompirja ne bomo več sadili. Menimo namreč, da je Trgopromet sposoben nabaviti

vsako leto pri kmetijskih zadru-gah (katerih osnovna proizvodnja je krompir) krompir po konkurenčnih cenah.

In še tretja plat krompirja (ki je sicer ni in je zato ni jemati resno):

Potrošnik: In kdo štiti moje interese?

Politik: Čudno da so se Rusi in Američani sporazumeli za delno prepoved atomskih poskusov, ko pa se dve socialistični delovni organizaciji ne moreta sporazumeti niti za ceno krompirja.

Gospodinja: Letos smo imeli s krompirjem »krompir«.

Kmetijec: Nič več ne sadim krompirja. Če je slaba letina, sem udarjen, ker ga malo pridelam, če je dobra, so pa cene tako nizke, da ga moram prodajati v izgubo.

Kvartopirec: Pravkar sem zaslužil za 4 kg krompirja.

Mali Janezek: Ne mamam krompirja, hočem meso.

Pesimist: In če bo spet slaba letina?

Kako dosegamo plan

Po bruto bilancah za september je znašal družbeni bruto proizvod v prvih devetih mesecih letos (po fakturirani realizaciji) 36,7 odstotkov več kot v istem obdobju lani, v primerjavi s planom za letos pa 75,3 odstotke. Plan za letos najugodnejše dosega Rudnik 98,1%, Elektro 86,5 odstotkov, INKOP 84,7% itd. Število zaposlenih je skoro enako planu za letos, medtem ko je v primerjavi z istim obdobjem lani za 5,4 odstotka večje. Skupni neto osebni dohodki so bili septembra lani za 42,1 odstotek nižji kot septembra letos, skupni neto osebni dohodki prvih devetih mesecev letos pa so 23% višji od istega obdobja lani. Na zaposlenega so osebni dohodki septembra letos večji za 32,9% kot septembra lani, medtem ko znašajo v prvih devetih mesecih letos osebni dohodki na zaposlenega 16,7% več kot v istem obdobju lani. Vsi podatki veljajo le za industrijske gospodarske panoge.

Žlica kisa pri izpiranju. Pri izpiranju barvastih tkanin in nogavic je priporočljivo dodati nazadnje na liter vode žlico kisa, ki osveži barvo.

Plesnive čevlje obrišemo s cunjco, nato pa dobro namažemo s terpentinom. Usnje ne bo plesnilo, če ga bomo namažali večkrat s terpentinom, ki smo mu primešali malo kafre.

Vsepovsod smo prejšnji petek poromali na grobišča in počastili spomin pokojnikov. Tudi v Ribnici na partizanskem pokopališču je komemoracija lepo uspela. Govoril je Jože Babnik. Foto Mohar

KAJ JE NOVEGA V ORTNEKU?

— KOVAČA NI, KOVAČ JE...

Naš stari kovač Janez je odšel v pokoj, na njegovo mesto pa je že stopil nov, mlajši, ki so ga ljudje zelo veselili. Kovač jim pač povsod manjka, kadar je treba okrog doma postoriti kaj kovaškega.

Toda naš stari kovač Janez se ni umaknil iz življenja vasi, nasprotno, še vedno je, kakor vsa leta doslej ali morda celo bolj, v središču pozornosti. Zdaj je v Ortneku nekakšen informator, posrednik in svetovalec v vseh pomembnejših stvareh; vsakomur pač rad pomaga in svetuje. In še nekaj; postal je »kostanje«. V teh jesenskih dneh si je izbral ta svobodni poklic, ki ga opravlja s pravim veseljem. Vsak dan peče

»narodni« ortneški sad (ki ga je letos precej) za svoje prijatelje in vsakogar, ki se jim pridruži.

Ortnečani in vsi, ki ga poznajo, želimo našemu Janezu-Kovaču v krogu družine še veliko zdravih in zadovoljnih let.

— KOSTANJ

Ortneška okolica že dolgo slovi po bogatih letinah kostanja. Nabiranci prihajajo k nam od vsepovsod, od Kočevja, Ribnice, Dobropolja, ob nedeljah, ko je lepo vreme, pa tudi od Ljubljane. Seveda pa nabiranci večkrat napravijo na drevesih in v gozdovih med obiranjem precejšnjo škodo, zaradi česar se posestniki upravičeno jeze.

— PIKNIK...

Okrog Ortneka je dovolj prijetnih prostorov za počivališča turistom, ki jih je zadnje čase vedno več. Marsikateri avtomobilist zapelje s ceste in si z družbo poišče prijeten prostor na trati. Ob izdatnem, okusnem prigrizku in ob »sekundiranju« tranzistorja nedeljski popoldan hitro mineva, narkar se zadovoljni vračajo domov, v sivo, vsakdanjo puščobnost. Tudi na Grmadi je vsako nedeljo več obiskovalcev.

Vsekakor drži, da se Ortnek razvija v lep turističen kraj, potrebuje pa še sodobno gostišče, trgovino in še kaj, predvsem pa zdravo pitno vodo...

Vladimir Prezelj

PETINDVAJSET KOČVARJEV V BENETKAH (4)

»Kupi mi punčko iz cunj...«

POSTANEK V PORTO GROARO
JE NUJEN (ALI: PIJTE SAMO
MERLOT!)

Spet smo pri Piavi. Preko svojevrstnega železnega mostu se prepeljamo v Santa Donna di Piava. Sprva smo mislili kraj prepešćiti, da bi si ga bolj ogledali, ker pa so bile trgovine zaprte, tega nismo storili. Ko

»Maksimir?« se je nasmehnil šofer.

»Ah, vraga ves čas zamenjujem zagrebški Maksimir s tržaškim Miramarom... No, pa saj je vseeno, naj bo Maksimir ali Miramare, ogledali si ga bomo...«

O agregatnem stanju petindvajsetih Kočvarjev, enega Ljubljana in »pol« šoferja bi dejal le to, da je bilo ves čas od Porto

nekaterih prostorih muzej, drugi del pa je rezerviran za vsakokratnega italijanskega predsednika, kadar obišče Trst.

Nekaj, kar je težko opisati, je

so, tik ob obali, se dogovorili za odhod (čeprav se tega potem nismo držali) in se raztepli po mestu. Najprej nas je še vodič, ki je imel še precej svojih opravkov, odpeljal v neko menjalnico, kjer smo še kolikor toliko dostojno zamenjali prešvercane dinarje, dolarje in drugo devizno šaro, dobili kot odeja velike ti-soč ali pettisočlirske bankovce in se razpršili.

Se zadnji pogled na Benetke in odhod proti Trstu

smo se prepeljali preko zelenkasto, umazane Piave, nam niti na misel ni prišlo, kakšna katastrofa čaka nekaj tisoč ljudi više pod gorami čez poldrugi mesec, ko so ogromne vodne gmote rončali v nekaj sekundah spremenile cele vasi v kupe blata. Čelo takrat mirna Piava je pri St. Donna di Piava tedaj močno narasla in grozila prestopiti bregove.

V Porto Groaro, ne velikem, na tudi ne majhnem mestecu, smo ustavili. Že tja grede nam je vodič Rudi dejal, da se tu avtobusi vedno kar sami ustavljajo in nočejo naprej. No, če je že tako, tudi mi ne moremo nič proti taki usodi. Končno pa nam za postanek ni bilo nič žal.

Vsem malim severnoitalijanskim mestom (in sploh malim mestom po vsem svetu menda) podobni P. Groaro se ponaša z lepim, odlično urejenim bifejem ali restavracijo (sam ne vem, kako bi ga imenoval: pri nas bi ga ponekod lahko skoraj imenovali — hotel!) in to nas je tako navdušilo, da smo krepko prekorajili predvidene minute postanka. Sicer pa nas je vodič ves čas miril: »Potovanje poteka točno po programu. Trenutno (in pogledaj je na uro) imamo celo nekaj prednosti. Sicer pa so trgovine v Trstu odprte šele od štirih dalje...«

Pili smo poceni merlot. »To je najboljše vino, kar ga je moč kje dobiti,« nam je zatrjeval vodič, se pravi vino, »ki bi na nohtu stalok, kakor bi dejal moj oče. In res je bil dober, tako da je med potjo potem v avtobusu ves čas žvenketalo nekaj ducatov »kjan-tarica«.

V SARLOTINEM GRADU

»Pred Trstom si moramo ogledati še Maksimir, je navdušeno govoril vodič Rudi.

Groaro rahlo rožnato oz. nekoliko »plinasto«, kar se je odrazilo v izrazito veselem razpoloženju in navdušenju nad različnimi pevskimi (in pivskimi) točkami. Vodič je z ne več ravnodušnim gla-

Čudoviti botanični vrt v Miramaru pritegne vsakogar. Od okolice barvnih odtenkov rož se človeku kar zvrta v glavi...

som tulil v mikrofoni tako mastne vice, da je zaradi spolzkosti avtobus kar zanašalo po cesti.

Miramare je nekakšen tržaški Tivoli, samo mnogo večji in — lepši. Velikanski grad v kdo ve kakšnem slogu je pred skoraj sto leti dalo sezidati Njehovo Velikanstvo Maksimilijan Habsburški, cesar Mehikanski za svojo ženo Šarloto, ki je potem, po njegovi smrti (v Mehiki je postal cesar na voljo francoskega cesarja Napoleona III. Tam je vladal štiri leta, nato pa so ga uporniki pod vodstvom Juareza obglavili. Z Njegovim Velikanstvom so bili v Mehiki tudi številni naši dedje kot soldati. Ko so se po končani nesrečni pustolovščini brata avstrijskega cesarja vrnili domov, so jih ljudje imenovali »meksikajnarji«, po njegovi smrti torej je tam dolgo let živela in po njej nekako se grad tudi imenuje. Sedaj je v njem v

grajski vrt, kjer najdete vse vrste rož, katerim človek niti imen ne ve. V številnih terasah, ki so povezane z velikimi marmornatimi stopnicami, je zvrščena vsa ta rastlinska bogatija, v bazenčkih so labodje, nekaj nepopisnega pa je cvetlična greda z datumom. Z rožami vseh barv vsak dan znova izpišejo datum, npr.: settembre, 9. lunedì (ponedeljek, 9. septembra). Takoj poleg »da-

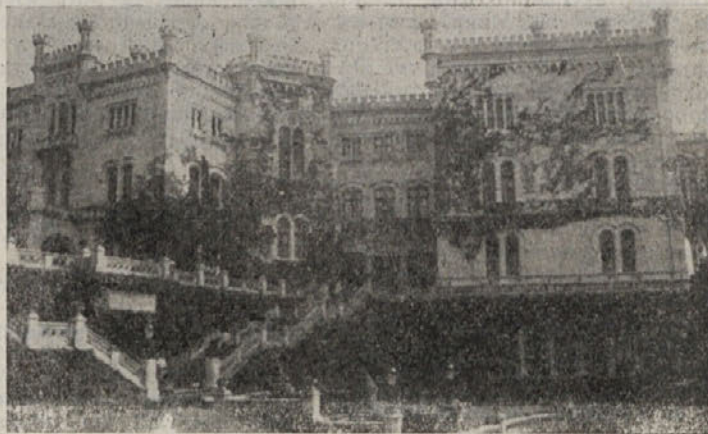
tuma« stoji mogočen spomenik Njegovega Velikanstva Maksimilijana, cesarja Mehikanskega. Ki z mogočnega podstavka zamišljeno zre po vsej tej bogatiji...

V DALJAVI JE TRST...

Pred nami je ležal, v rahlo meglo zaviti, prostrani Tržaški zaliv. Onstran smo že razločili nejasne obrise slovenske obale s Koprom. Človek bi dejal: samo pljuneš, pa si tam. pa ni tako; kar precej je daleč.

Malo bliže, tik ob obali, leži raztegnjen Trst, mesto na stiku dveh svetov, italijanskega in slovenskega, mesto z burno preteklostjo, mesto, ob katerem so se v nedavni preteklosti kresale številne razprave z naše in italijanske strani — končno — mesto, ki je še sedaj, po tolikih letih, močno slovensko, tudi po duhu.

Ustavili smo se blizu Ponte ro-

Grad Šarlote Habsburške pri Trstu — Miramare — je spremenjen v muzej, del prostorov pa je rezerviran za vsakokratnega italijanskega predsednika

SLOVENSKA NARODNA NOŠA ALI KUPI MI PUNČKO IZ CUNJ

To je bilo še pred leti, ko je bil Trst, še precej bolj kot sedaj, paradiž za naše ljudi, ki so v precejšnjem številu potovali tja, pač z več ali manj trgovskimi nameni. V vsakem obdobju pa so določene stvari, po katerih je največje povpraševanje; konjunkturo tržaški trgovci znajo temeljito izkoristiti, saj so pač roleni trgovci in od tega živijo. No, pred leti je prišlo čez mejo pri Sežani največ »tržačanov« — čevljev in — bund. V Trstu so menda že govorili, da so bunde slovenska narodna noša, saj ni bilo Slovence, ki ne bi nesel iz Trsta vsaj ene.

Bunde so že nekoliko iz mode: razvoj gre pač naprej, standard se dviga in potrebe so temu primerno višje. Sedaj so bolj v modi najlon plašči (ki jih dobite tam precej poceni, pa tudi drage — kakor pri nas) ter — punčke. Da, punčke, bambine, pupe, mnogo izrazov za isto stvar. V Trstu jih je na tisoče. Nekatere bolj na jugu je cela tovarna, ki jih spravi na trg vsak dan strašno veliko, tako da zaenkrat tega blaga še ne bo zmanjkalo.

Planili smo torej po punčkah, plaščih, najlon srajcah (ženske po hlačkah, najlonkah in podobnem, čeprav vse to lahko dobijo doma). Kupovali smo čuda stvari, pač samo zato, da je »prešvercano«, s čimer se doma lahko pridom pobahamo... Kajpak smo stopili tudi k Upimu, na Via Carducci. To je velikanska samopostrežna trgovina, ki na ima toliko vhodov, da ne bi šel več rad vanjo. Če že kako prideš ven, se znaideš čisto na drugem koncu in sploh ne veš, kje si.

Kdo bi v takem živahnem trgovskem razpoloženju mislil na ogled mesta; kupujmo, kupujmo, odhod je blizu!

Čas odhoda je res prišel. Padel je mrak, ko smo pričeli cepati proti avtobusu. Kier nas je vodič že počasi preklinjal z bo-

(Konec na 10. strani)

»Preklete, tu je temno, da bi še vrag svojo mater iskal, če bi jo imel!«

Počasi se je razgledoval po prostoru. V kotu je ležala zvita slamnjača. Posvetil je z vžgalico in videl steno oškropljeno s krvjo. Ni se zgrozil, preveč je bil vajen teh stvari.

»Gotovo so imeli tu kakšnega v precepu,« si je dejal in brž odšel v sosednji prostor. Prižgal je novo vžgalico. Pred njim se je zasvetila skladovalnica konzerv.

»Marička, bodo tega fantje veseli.« Že se je videl, kako bo prišel zmagovalno med nje in dejal: »Brkač vse izvoha, medtem ko se vi veselite...« Toda njegovo veselje je bilo še večje. V kotu je na lesenem tronu zagledal svojega dobrega znanca.

»Marička, ko bi bil vsaj poln!«

Približal se je sodu in potrkal. Ni se oglasil. Bil je poln.

»Marička in moja Katra, saj sem vedel, da mora biti nekje; pa če bi ga imeli sto metrov pod zemljo, bi ga staknil! Preveč ga poznam, tudi jaz sem ga imel, a sedaj so ga ti črnuhi tudi meni vzeli. Katra jim prav gotovo ni mogla ubraniti. Prav, oni mojega, jaz njihovega!«

Odprl je pipo in črna se mu je vlija po roki. Podstavil je usta, a bilo je preveč, da bi lahko sproti požiral. Vino mu je sprva polzelo po brkih, nato pa je začelo teči kar curkoma.

Nekje je staknil steklenico. Natočil si je in poželjivo pil.

»Mejduš, je kapljica!«

»Takega sem imel tudi jaz!«

Odmaknil je steklenico od ust in si zadovoljno popravil brke.

»Hudiča, njihovega! Ukradenega pijejo!«

»Kako sem že dejal, oni mojega jaz njihovega!«

Razjezil se je in čutil se je zelo upravičenega do tega vina.

Točil je in privzdigoval steklenico k ustom ter čedalje bolj čutil, kako mu toplina preveva telo.

V megli je zagledal svojo zidanico in Katro... Videl je človeka, otovorjenega s težko bremeno, hotel ga je poklicati, toda iz poltemne silhuete je spoznal samega sebe. Iz vinske gorice je odmeval smeh in najraje bi stopil med obiralce ter vščipnil brhko deklinu v lica. Kaj bi rekla Katra? Nič, smejala bi se ter ga udarila po zadnjici: »Uh, ti kozel stari.«

Bil je doma. Katra mu je točila vino in on ji je pripovedoval:

»Vidiš, Katra moja stara hk... tak sem. Partizan. Ni preveč prijetno se v mraz... hk... se klati... hk... ti okoli, ampak vseeno veseli fant... hk... smo in vemo hk... kaj hočemo. Zdrobili jih bomo. No, Katra... še hk... mi natoči. Vidiš, saj hk... si moja stara hk, Katra.«

Jezik se mu je začel čedalje bolj zapletati in vse je postajalo čedalje bolj megleno. Tudi Katre ni več dobro videl. Polagoma so ga začele zapuščati moči. Objel je sod, ga božal kot Katro in ob njem zdrsl na tla. Vino iz steklenice se je razlilo po ilovnatih tleh.

Proti večeru je tudi Marko hotel z nekaterimi pregledati, če so imeli Italijani kaj zaloge. Pretaknili so vso šolo in nazadnje zašli tudi v klet. Pred njimi so se zalesketale velike skladovalnice konzerv in škatel.

Andrej se je spotaknil ob neko truplo. Koklical je Marka. Z rokami sta potipala truplo in zdelo se jima je, da je mrzlo.

»Odnosite ga ven in ga pokopljite k ostalim.«

Fantje so prijeli truplo in ga odnesli proti izhodu. Nekdo med njimi je pristavil: »Gotovo je ta italijanski revček umrl od strahu pred našimi puškami in ga ima še sedaj polne hlače.«

Drugi pa se je pripomnil: »Hudičevo je težak ta črnuh!«

S težavo sta ga odnesla na sveto in osupla obstala; potem pa sta se začela na vse grlo smejati. Pred njima na tleh je ležal Brkač in zaudarjal po vinu. Fanta sta se tolkla od smeha po trebuhu.

»Preklete se ga je nalezal. Midva pa sva ga hotela pokopati. Ta se ni podelal, ampak vino ga je zdelalo.«

Njun smeh je privabil iz kleti tudi ostale. Andrej in Marko se nista mogla vzdržati smeha, ko sta pred seboj opazila Brkačev obraz. Komandant je med smehom dejal: »Ta je danes prišel na svoj račun.«

Vsi so se zasmejali. Brkač pa je polahko začel odpirati oči in brki so se mu začeli hudomušno premikati. »Kje sem?« je nerazumljivo vprašal.

Četa se je vrnila v taborišče. S seboj so prinesli hrano in obleko. Našli so tudi nekaj zdravil. Sedaj so bili preskrbljeni za zimo. Pričakovali so, da jih bodo Italijani napadli, toda to se ni zgodilo. Preveč so se bali gozdov. Taborišče je bilo zopet kot iz umrlo. Le po kočah je utripalo življenje, zunaj pa je divjala burja s snegom. Življenje je potekalo pusto, enolično, a po svoje je bilo vseeno privlačno. Tovariši so si pripovedovali svoja doživljanja iz predvojnih let. Imeli so čas, da so se bolje spoznali med sabo.

Gradnja nove klavnice v Kočevju poteka po sprejetem načrtu. Streho bo dobila že letos. Pozimi bodo na vrsti notranja dela. Prihodnje leto pa bodo v njej začeli montirati opremo. Proti koncu leta 1964 bo nova klavnica predvidoma že obratovala

Strokovni aktivni dvigajo kvaliteto dela v vzgojno-varstvenih ustanovah

Skrb za vsestranski razvoj predšolskega in šolskega otroka v vzgojno-varstvenih ustanovah stopnjevano narašča. Vzgojitelji se trudijo, nenehno iščejo primerne smernice in brskajo po novih metodah. Da pa bi bilo delo lažje, oziroma uspešnejše, je »Zavod za prosvetno-pedagoško službo« Vič v Ljubljani formiral posebne strokovne aktivne. Člani takega aktivnega se pogosto sestajajo, izmenjavajo izkušnje ter organizirajo predavanja, ki se čestokrat delijo na teoretičen in praktičen del. Omenjenih predavanj se udeležujejo pedagogi iz kočevskega in ljubljanskega območja. Program v letošnjem šolskem letu je posebno zanimiv in pester. Kot posebnost označimo kraj sestankov. Doslej so vedno bili v Ljubljani, v prihodnje pa bodo v raznih krajih Slovenije. Aktiv, ki bo zasedal v novembru, bo n. pr. v Kočevju. To zato, da prosvetni delavci spoznajo to pomembno zgodovinsko mesto (zlasti letos!), njegove značilnosti ter vse nove pridobitve spretno prenesejo k obogatitvi dnevnih priprav.

V petek, 18. oktobra, so se tudi kočevski pedagogi skupaj z ljubljanskimi zbrali v precejšnjem številu. Prvikrat so bili navzoči tudi vzgojitelji iz novega sodrškega vrtca. Tov. Ilnikar, pedagoški svetovalec, je organiziral obravnavo važnih tem. Vsi prisotni so si pod njenim vodstvom najprej ogledali novoustanovljen vzgojno-varstveni zavod na Prulah v Ljubljani, ki vključuje predšolske in šolske otroke, s 1. novembrom pa bodo odprli tudi oddelke »dojenčkov«. Seznanili so se tudi z delom tamkajšnjih vzgojiteljev; zabeležili so tudi mnogo sredstev, oziroma pripomočkov za telesno, umsko in intelektualno vzgojo.

Popoldne so se odpeljali v Logatec, kjer je bilo predavanje o glasbeni vzgoji. Predavala je tov. Mira VOGLARJEVA, ki je v začetku sama delovala kot vzgojiteljica, pozneje pa se je temeljito poglobila v elemente glasbenega področja. Predstavimo jo lahko kot prvega komponista, ki je s pedagoško psihološkim poznavanjem otroka prodrla v njegovo življenje ter ga v lastnih pesmih

prikazala in čutstveno obravnavala. — S principom postopnosti je podajala svoje eksperimente: kakšni vidiki naj prevladujejo pri izbiranju pesmic, kakšen naj bo tekst, obseg melodije, primermost intervalov itd. — S pomočjo magnetofona je udeležence naučila kar šest pesmi.

»Zavod za prosvetno-pedagoško službo« OLO Ljubljana je izdal njeno knjižnico z naslovom: »LEZE, LEZE POLZEK POČASI...«, ki so jo ob tej priliki tudi analizirali. V njej je 21 otroških pesmi za razne prilike: (jesen, pomlad, vsakodnevne otroške prigode...) Ob vsaki pesmi je tudi natančen opis, kako naj se pesem poje. Svetovana je tudi spremljava instrumentov — novejših — kot so: metalofon, flavta, ksilofon, zvončki itd. In ne samo to! Na uvodnih straneh so cele igre, s katerimi neprisluseno, v privlačni obliki ostrimo otrokov sluh. Torej: knjiga je odlična priročnik vsakemu vzgojitelju. Kar priznavajmo!... Pravih, pristnih otroških pesmi, s preračunanim in eksperimentiranim obsegom otroških zmogljivosti pa imamo res malo.

S tako pomembnimi aktivni bomo lahko uspešno dvigali vsestransko kvaliteto dela!

Marija Turk

Hotel Pugled v Kočevju je ob nedeljah obkrojen z avtomobili

Brezmejna tišina leži v dolini Jelenovega studenca, ko z Viktorjem in Dušanom stopamo proti koči. Počivati gremo, gledati, poslušati, uživati to, kar je od vsega najtrajnejše: samoto. Vseposvoda tišina. Le od časa do časa preseka gozdni mir kričeči glas šoje, ki se staplja s šumenjem drevja. Jesensko žarenje gozda je prekrasno. Listje, ki odpada, obletava tiho. Blaženi mir vsepovsod.

Tiho korakamo, brez besedi. V gozdu smo bili tihi, kot je gozd sam. Tako smo slišali, videli, čutili, mislili. V somrak jesenskega večera je tiho zagostolela pesmica: gozdni jereb je zapel. Ljubzen v pesmi — skrivnostni cici cice rici. Poslušali smo tiho, brez besed te čiste strune narave. Prav tako, kot smo tiho prišli, smo se oddaljili od trubadurja, da ga ne motimo v ljubezni. Pod nogami je prijetno šumelo jesensko listje prekrasnih barvnih odtenkov in vrst, ki ga je otresele raz drevje veter. Spuščamo se med drevjem in grmovjem proti koči.

Dospeli smo, Viktor je tiho odklenil naše malo svetišče, kočo PD Kočevje. Vstopil je, Dušan in jaz sva ostala zunaj. Bolj in bolj se je mračilo. Vse nižje se je spuščal mrak. Polovica doline je že utonila v sivini. Dolge sence črnih jezikov so tipale proti koči in preko nje. Na popoldanski paši so nas še enkrat obiskali cicibani, obirali drevesno skorjo in tiho čebljali.

Odložili smo prtljago, sedli smo in se okrepčali s šilcem slivovke, ki po naporni hoji prija bolj kot kakršno koli zdravilo doma. Z Dušanom sva nabirala suhljad za ogenj, ta praelement divjine, ki v nas še tli. Zakuril sem, da bomo imeli dovolj svetlobe in toplote. Dim se je začel valiti z ognjišča. Pojavi se rumenkast preblisk, za tem ogenj, v katerega objemu smo se počutili dobro, ko je dolino objel hlad. Nalomljene veje sem pokladal na ogenj v obliki ogljarske kope. Nastal je lep stožec. Viktor opazuje vse to skozi vrata. Kaj ognjev da je že videl, ampak tale nocoj da je najlepši. Najlepši namreč v tem, ker se je dim polahko dvigal v obliki velike spirale nad jelke in smreke. Skozenj so prodirali poslednji žarki zafajajočega sonca.

Čez čas se je slika spremenila. Sonce se je poslovilo od nas in se skrililo za konture gozdnega drevja. Mrak se je spustil med drevje do zadnje veje. Objel je tudi ko-

čo. Tema nas je zagrnila z obema rokama in ostala.

Stari polh z imenom »Polde« je odpeljal iz podstrešja kočje družinico na pašo. Velika bukev pri koči je oživila. Kihalo je in šumelo v temno noč. Obdelan žir je padal na gozdna tla, kot prve težke deževne kaplje. Prijadrala je uharica. Polhi so utihnili. Trepet je zajel Poldetovo družino. Izza drevja je pokukala blede luna in pronicala s svojo srebrno svetlobo skozi veje in vejice. Ogledovala se je v Jelenovem studencu.

Skromna malica v obliki sendviča se je dobro prilegla. Kranjčev Jurij je zapel: ha ha sem zaubr fant mam čist nov gvant. Viktor si je brisal pot, ki mu je spričo velike vročine v kuhinji kapljal po čelu, vratu in nosu. Po dogovoru se loti nevšečnega dela, ker lačni nismo bili, žejni pa tudi ne. Dušan je sesekljajl česen, Viktor pa mešal goveje s svinjskim mesom in delal svaljke. Na meni je bila vrsta, da proslavim v vznesenih besedah slovensko gostoljubje s posebnim ozirom na nocojšnjo skromno večerjico.

Značilnosti jesensko - zimske mode

Razprodaja poletnih oblačil po konfekcijskih trgovinah in vedno hladnejše vreme nam očitno kazeta, da bo jesen kmalu tu. Kot nam je že znano, se muhasto kolo ženske mode neprestano vrti. Zadnja leta nam ni prineslo kakih revolucionarnih sprememb, temveč le malenkostne v detajlih. Tudi letos ne moremo zapaziti izrednih novosti, le modna hiša Dior v Parizu zelo poudarja na svojih plaščih in oblekah moško široka oglata ramena.

PRAKTIČNO IN ČEDNO

Vsekakor se tisti, ki so kreirali modele za leto 1964, zavedajo, da je današnja žena uslužbenka, mati in žena. Torej mora biti oblečena predvsem praktično in čedno. (Zato ni čudno, da pletenine postajajo vedno bolj cenjene.)

V skopih besedah našete značilnosti:

- krilo pokriva kolena.
- ženski pas je v glavnem poudarjen, le tu in tam so dovolje-

Ker je bila na nepokornost postavljena na to pozno uro občutna kazen, namreč »pranje jezika«, se je dobra žlahtna kapljica hitro zgubljala po vročih grlih. Barometer na steklenici je naglo padal. Okoli ognjišča se je začel širiti prijeten vonj po pečenem mesu, ki je dražil nos. Čevapčiči gore, se zasliši glas iz teme. Na-

STARI DEL KOČEVJA

ne manjše spremembe (optično ga raje postavimo više kot nižje), ■ rame so nekoliko razširjene, pa še vedno okroglo. Tu pa je izjema modna hiša Dior.

Pri plaščih so ovratniki zelo visoki in skoraj pokrivajo usta.

Kostimi in plašči se pogosto dvoredno zapenjajo.

Najbolj priljubljeni barvni toni so:

modro zelena, cherry rdeča, zlato rumeni ton whiskyja.

PLAŠČI

Ustavimo se malce pri plaščih. Zdi se, da je zadnja huda zima oplašila ženski svet in posvarila modne ustvarjalce, naj nas čim bolj zavarujejo pred ostrim mrazom. Ovratniki so kar po vrsti ali v obliki visokega keliha ali komplicirano izpeljani šal ovratniki. Pogosto so podloženi s krznom. Prav tako je spodnji rob klobuka ali čepice obrobljen s krznom. Barvna lestvica jesenskih in zimskih plaščev je zelo pestra, vpadljivo vliko je svetlih pastel-

glo smo skočili v temo in bili pri ognju. Vsak je imel s seboj kos kruha in čakal, kdaj bo dobil pečeno meso. Viktor je delil. Jedli smo in jedli. Sproti mu je izpod rok zmanjkovalo okusne hrane, ki je ne bi zamenjal za cesarjevo. Dim iz domače cigarete mi je privezal dušo. Kvartali smo »re-mi«, dokler nas ni spanec prijel za roko in odpeljal na posteljo. Spanje je bilo trdno. Čist, oster gozdni zrak pa je k temu dodal še svoje.

Peter Vovk

nih tonov (barva breskev, svetlo rumena, rdeča). Plašči in kostimi so pogosto spredaj rahlo oprijeti, zadnji del prosto pada ali pa je hrbet celo rahlo napihnen.

Pierre Cardin, znani pariški kreator, želi s svojimi vrečastimi modeli vzbuditi pozornost. Tudi pas je v nasprotju z vsemi drugimi premaknil navzdol.

Kostimi so za kakih 8 cm daljši kot v poletju. Kostimi z daljšimi rahlo oprijeti jopicami so namenjeni le velikim in vitkim ženam. — Krila so zopet ozka (vendar ne pretirano) in gube, ki so bile v preteklem letu tako priljubljene, so izginile.

ČEVLI

Čeprav se pri nas še kar naprej navdušujemo za koničaste čevlje s tanko peto, so taki čevlji v Italiji in Franciji že nemoderni. Moda čevljev je končno sledila zahtevam ortopedov in opustila nezdrave »špičake«.

Od Gallusa do danes

Neprecenljivo delo v slovstveni in kulturnopolitični zgodovini Slovencev pa je napravil naš bližnji rojak, dr. Ivan Prijatelj. Na tu omenim samo podatek, da njegovo delo obsega 153 znanstvenih spisov in 12 leposlovnih spisov.

Ivan Prijatelj se je rodil 25. decembra 1875 na Vinicah v Ribniški dolini. Bil je zadnji sin skromnega posestnika četrtine grunta, ki pa je spretno krošnjari po severnem Koroškem in Stajerskem. Ker je njegovi sestri bilo tudi Ivana ime, so njegovi starši trdili nadučitelju, ki je zahteval, naj pride Ivan Prijatelj v šolo, češ »Ivana Prijatelj že obiskuje šolo«. Tako se je zgodilo, da

so ga poslali v osnovno šolo, ko je bil že 9 let star. Pasel je krave, pozimi pa pomagal pri izdelovanju suhe robe.

Ko je končal domačo trirazrednico, ga je oče zaradi soara z najstarejšim sinom, ki ga je do tlej spremljal na kupčiji, vzel s seboj na Koroško. Ivan je kazal menda tolikšen kupčijski talent, da je bila vsa žlahta ljubosumna nanj ter je očeta nagovorila, da ga je poslal v ljubljanske šole, kjer je bil vseskozi odličnjak.

Kot slovstvenega kritika in zoodovinarja sta Prijatelja vabili zlasti dve generaciji: Prešernova in Levstikova. Njima je žrtvoval največ truda ter ju je tudi naj-

bolj plastično izklesal v svojih delih.

Ostaneta nam še dva slovenska jezikoslovca, ki sta izrastla iz naših tal. Prvi je Oče Stanislav Skrabec.

V Hrvači pri Ribnici se je 7. I. 1844 očetu Antonu in materi Mariji rodil prvorojenec Anton Skrabec. Kasneje se jima je rodilo še 5 otrok in najstarejši Anton je moral že zelo zgodaj prijeti za delo. Že v tedanji srednji šoli je bil priden učenec. Ne vemo, kaj je mladega Antona privedlo do tega da je po obravljani maturi stopil v frančiškanski red in tu prejel redovniško ime Stanislav. Mogoče je v mladem Stanislavu že tedaj dozorela misel da se bo v redovniškem poklicu lahko najbolj posvetil slovenskemu jeziku, za katerega je že vseskozi gorel.

Po končanem jezikoslovnem študiju je šel na Kostanjevico pri Gorici, kjer je do svoje starosti podučeval na redovniški gimnaziji slovenščino nemščino in klasične jezike. Če bi pogledali v njegovo tedanjo sobico, bi videli pri mizi obloženi s knjigami mo-ža učenjaka. Zjutraj je bil prvi na nogah. Po končani šoli je odšel v celico in se zakopal med knjige. Užival je le malo najpotrebnejše hrane, pil pa ni skoro nič. Večino svojega časa je posvetil branju in pisanju jezikovnih spisov, po večerji je redno odhajal spet na delo v svojo sobico in delal pozno v noč. Tako je bilo njegovo življenje na Kostanjevici dan za dnem, nad 42 let. Delal je do zadnjega diha in še na dan svoje smrti, 6. oktobra 1918, je zapisal zadnje opombe v zvezke

(Konec na 7. strani)

Popotni vtisi z Dunaja - mi smo rojaki posebne vrste

Pojavijo se v velemestnem vrvežu dunajskega mesta takrat, ko pride v deželo jesen. Ze po ustavljenih navadah si postavijo na vogale posameznih ulic pločevinaste pečice z vrečicami rjavega, lepega kostanja. Takrat, ko sem bil nekaj dni v glavnem mestu sednje Avstrije, sem bolj zaradi lepo dišečega vonja kot iz potrebe stopil k nemu, sedaj maloštevilnih prodajalcev z namenom, da si kupim vrečico pečenega kostanja. Se preden mi jo je izročil, sva v kratkih besedah razgovarjala, da je doma z Dolenjskega. Beseda je dala besedo intako mi je v kratkem orisal zanimivo zgodovino kostanjarjev na Dunaju.

Pričelo se je pred več sto leti, ko so oblasti avstrijske monarhije dovolile prebivalcem nekaterih revnejših predelov, med temi tudi prebivalcem kočevskega področja, da se lahko zaposlujejo na raznih priložnostnih delih v raznih drugih krajih in mestih monarhije. Predvsem je bilo to namenjeno Kočevarjem nemškega rodu, s pridom pa so to izkoristili tudi prebivalci Ribnice, okolice Velikih Lašč, Dobropolja, Kolpske in Poljanske doline, Kostela in drugi. Spomladi so odhajali z doma na razna dela in si tako prislužili nujno potrebna sredstva za plačevanje raznih obveznosti. Mnogi so v jeseni prišli domov, bilo pa je precej takih, ki so si poiskali zaposlitev in zaslužek tudi v jesenskem in zimskem času. V jesenskem času se jih je največ oprijelo peke kostanja na Dunaju in drugod.

Pred prvo svetovno vojno je bilo na Dunaju okoli 800 kostanjarjev in od tega jih je bilo nad 700 slovenskega rodu, bili so to predvsem naši rojaki iz Kostela, okolice Velikih Lašč in Dobropolja. Danes pa jih je nekaj nad 60 in od tega okoli 15 slovenskega rodu. Dnevi tega poklica so praktično štet, mladi rod si išče zaposlitev drugod in mestne oblasti ne izdajajo novih dovoljenj.

Navzlic temu, da bo kostanjarstva na Dunaju kmalu konec, bodo vseeno ostali ti pristni Dolenjci kot so Beljani, Andoljški, Petelinji, Strletji, Ambrožiči, Majetiči in drugi, ki so desetletja opravljali svoje poslanstvo v lepem spominu mnogim prebivalcem tega mesta.

V lepem spominu pa naj ostanejo tudi nam, kajti to so rojaki naših krajev, ki so se morali v preteklosti zaradi težkih življenjskih pogojev izseliti in si poiskati kruh v tujini, ki jim ga je trdo rezala in ga mnogim tudi še danes trdo reže, čeravno včasih tega nočemo priznati. Obujen spomin na Ribnico, Kočevje, Velike Lašče, Dobropolje, Sodražico, Banja loko, Faro in druge kraje, ki so v porojni graditvi dosegli gigantske uspehe, pa je otrl solze v očeh in misel je šla v preteklost. Takrat, ko smo odhajali od doma ni bilo tako. Leni so ti kraji in jih vedno ljubimo, veseli smo vsake novice od tam.

Viktor Dragoš

OBVESTILO NAROČNIKOM

Naročnike, ki še niso poravnali naročnino za drugo polletje oziroma za vse leto 1963, prosimo, da store to čimprej, ker jim bomo sicer prisiljeni prenehati pošiljati naš teden. Isto velja za naročnike, ki so list naročili svojcem v inozemstvo ali k vojakom. Polletna naročnina znaša 400 dinarjev, letna 800 dinarjev, za inozemstvo 2.000 dinarjev ali 3 ameriške dolarje. Naročnino lahko poravnate s pošto položnico na naslov »NOVICE« Kočevje, tek. rač. 600-27-1-265 pri NB Podružnica Kočevje.

Uprava Novic

OD GALUSA DO DANES

(Nadaljevanje s 6. strani)

svotih Zbranih spisov, nato pa je proti večeru umrl.

Tako je končal svoje življenje veliki mož, ki je s svojo tiho skromnostjo ustvaril dela, ki so velikom pripomočilo k izboljšanju slovenskega knjižnega jezika.

Drugi, prav tako tih in skromen jezikovni delavec, pa je bil profesor dr. Anton Debeljak iz Loškega potoka. Sprva je pisal pesmi, pozneje pa je svoje sposobnosti posvetil prevajanju iz tujih jezikov.

Dr. Debeljak je bil eden naših najboljših poznavalcev francoskega jezika. Za svoje življenjsko delo si je zastavil nalogo, da bo prevedel obsežno knjigo Balzacovih »Okroglih povesti«. Ker so te povesti pisane, ne v moderni francoščini, ampak v starem francoskem jeziku in slogu, se ga je lahko lotil le človek, ki je imel

resnično dovolj jezikovnega znanja, da je delo ne samo prevedel, ampak da mu je vtil tudi duha starih francoskih dvorov, vladarjev in plemenitašev fevdalne dobe, mogočnikov, ki so živeli v nasičenem in razvajanem okolju, o kakršnem slovenski tlačan ni mogel niti sanjati. Zdi se, da nihče med našimi prevajalci ne bi bil kos temu trdnemu orehu, kakor je bil dr. Debeljak, ta razgledani jezikoslovec, učenjaški umetnik in umetniški učenjak, saj je znal 14 jezikov in je bil med drugim pri nas edini strokovnjak za rokovenjaški jezik.

S prevodom te Balzacove mojstrovine se je dr. Debeljak ukvarjal več kot 20 let in je eno nespornih viškov prevajalske dejavnosti.

(KONEC)

Razvoj ljudske oblasti v NOB

Ohranjen je dopis o teh volitvah iz rajona Banja loka, ki pravi za dan volitev z dne 18. aprila 1944 naslednje:

NA DAN VOLITEV V VASI RAJONA BANJA LOKA

»Sončni žarki že počasi prodirajo skozi meglo, ki pokriva polja in vas. Vse kaže, da bo krasen pomladanski dan. Ljudje in živina so že pri delu na polju.

Danes še posebno hitijo vaščani, ker popoldne je praznik — volitve. V vasi se že čuti praznično razpoloženje. Na dveh za to na sredi vasi postavljenih smrekah je pribita razglasna deska, okrašena s triglavskim znakom in bleščečo rdečo zvezdo. Na deski je prabit razpis volitev, volilni imenik in kandidatna lista. To daje vasi prijetno svežost.

V okusno okrašeni sobi, kjer visi v rdečem okvirju slika maršala Tita, se prične volitve. Za mizo sedi volilna komisija. Trije starejši vaščani v prazničnih oblekah z naočniki poučujejo 85-letno ženo, ki je prišla prva na volišče, kako je treba voliti. Z volilnim listkom v roki in resnim obrazom je sedla ženska k mizici v kotu

Krajevni narodnoosvobodilni odbor Trava 1944. leta

ter prvič v svojem življenju volila. Prihajali so še volilci drug za drugim. Ko so opravili svojo dolžnost, niso hiteli domov, postajali so na volišču, kot bi hoteli še nekaj povedati, še kaj storiti na dan prvih svobodnih volitev na vasi. Zasliši se pesem. Mladina prihaja na volitve. Odpro se vrata in postavna mladinka vstopi ter vzklikne: Živele naše prve volitve!

Mladina, zbrana pred voliščem, prepeva partizanske pesmi. Klon pred sosedovo hišo je polna starih ženic. Vse čaka izid volitev. Čeprav je samo ena kandidatna lista. Se malo in čas volitev bo potekel. Od 74 volivcev je volilo že 73. Kdo še ni volil, vpraša zastopnik kandidatne liste predsednika volilne komisije, Jože Gorenji, če ni volil. Star je in bolan, najbrž ga ne bo, modrujejo prisotni. Medtem pa že nekdo vzklikne, da gre. In res, stari stric Jože ves noten prisopiha in dvigne svojo žuljavo pest v pozdrav. Kmalu nato razglasi delegat okrajne volilne komisije, da so volili vsi, volilna udeležba torej 100 %.

Tako in podobno so volili v vseh krajih našega rajona. Do sedaj je bila volilna udeležba na 16 voliščih 100 %. Naš narod se zaveda velikega pomena prvih svobodnih volitev. Vasi tekmujejo med seboj, kje bo večja udeležba pri volitvah, kje bodo bolj svečano izvedene. Tako je v neki vasi ves čas med potekom volitev pel vaški cerkveni zvon.

V mraku se vračajo naši aktivisti in odposlanci okrajne volilne komisije z žarečimi očmi s poročili o izidu volitev. Ljudje jih notoma povprašujejo, kako so izpadle volitve v sosednjih vaseh. Veselo novico aktivist rad ponavlja: »Danes je bila volilna udeležba na osmih voliščih 100 %, na enem volišču pa 96 %.

Od Italijanov požoane hiše in od nemških min uničena drevesa na nam jasno pričajo, da se iz trpljenja in žrtev dviga narod in gradi svojo ljudsko oblast.

Tako in podobno, kakor pravi avtor navedenega dopisa, so potekale volitve po vseh naših osvobojenih krajih. Po zapisniku Okrajne volilne komisije Banja loka z dne 26. aprila 1944 je bilo izvoljenih v okraju Banja loka 34 krajevnih narodnoosvobodilnih odborov in ravno toliko članov za okrajno narodnoosvobodilno skupščino. Izvoljeni krajevni narodnoosvobodilni odbori in člani za okrajno skupščino Banja loka so bili naslednji:

Zap. Krajevni NOO št.

Izvoljeni kandidat za okrajno NOO skupščino Banja loka

1. Banja loka
2. Nova sela
3. Jesenov vrt
4. Ajbel
5. Selo—Suhor
6. Kostel
7. Dren

Jože Klarič
Milka Klarič
Franc Gorše
Jakob Briški
Rudolf Klarič
Razdrih Feliks
Matija Borovnica

»Povejte mi no,« je v naglici vprašal Ostapa, »je res tu licitacija? Da, licitacija? Mar prav res tu prodajajo stole? Interesantno!«

Neznanec je odskočil, obraz mu je zasijal v smehljajih.

»Kaj prav res tu prodajajo stvari in prav res človek lahko poceni pride do njih? Kolosalno! Res, prav res? Ah!«

Neznanec je, opletajoč z rejenimi bedri, oddirjal mimo osuplih družabnikov v dvorano in tako nanagloma kupil poslednji stol, da je Vorobjaninov samo javknil. Neznanec je s pobotnico v rokah zbežljaj k prodajnemu pultu:

»A, povejte mi, ali je mogoče stol takoj vzeti? Interesantno...! Ah...! Ah...!«

Neznanec je kar naprej meketal in brez prestanka mencoril; potisnil je stol v izvoščkovo kočijo in se odpeljal. Za njim pa jo je cvrl brezpri-zornik.

Novi lastniki stolov so se počasi razšli in se odpeljali na vse strani. Za njimi so jo ubirali mladoletni Ostapovi agenti. Odšel je tudi on. Hipolit mu je strahom sledil. Današnji dan se mu je zdel kot sen. Vse je šlo kot blisk in čisto drugače, kot je pričakoval.

Na Sivecem vražku so klavirji, mandoline in harmonike slavile pomlad. Okna so bila na stečaj odprta. Na podoknicah so bile cele gredice rož v glasnih lončkih. Rejen možakar z razgaljenimi kosmatimi prsmi, prekriza-

ILF IN PETROV

Dvanajst stolov

44

nimi z naramnicami, je stal pri oknu in strastno pel. Vzdož zidu se je počasi plazil maček. V stojnicah z živili so brlele petrolejke.

Ob rdečkasti hiši se je sprehajal Kolja. Ko je ugledal Ostapa, ki je koračil prvi, ga je vljudno pozdravil, potem pa stopil k Vorobjaninovu. Hipolit Matvejevič ga je pristrčno pozdravil. Vendar Kolja ni izgubljal časa.

»Dober večer!« je odločno spregovoril. Ni se mogel več krotiti, pa je usekal Hipolita Matvejeviča za uho.

Hkrati je Kolja zabrusil kaj neslane besede. Tako je vsaj mislil Ostap, ki je sledil prizoru.

»Tako se bo zgodilo z vsemi,« je zavcillil Kolja z otroškim glasom, »ki bodo poskušali...«

Kaj bodo poskušali, tega Kolja ni izgovoril. Vzpel se je na prste, zaprl oči in primazal Vorobjaninovu klofuto.

Hipolit je vzdignil roko, kaj več pa si ni upal.

»Tako je prav,« je pripomnil Ostap, »zdaj pa po vratu! Dvakrat! Tako! Zdaj si si! Včasih mora tudi jajce učiti zgubljeno putko... Se enkrat! Tako! Ne prerivajta se! Ne bijte ga več po glavi! To je njegovo najšibkejšo mesto.«

Če bi stargorodski zarotniki videli velikana misli in očeta ruske demokracije v tem, zanj tako kritičnem trenutku, bi skrivna organizacija »Meč in plug« vsekakor ustavila svoje delovanje.

»No, kaže da ima dovolj,« je ugotovil Kolja in vtaknil roko v žep.

»Samo še enkrat,« je zaprosil Ostap. »Naj gre k vragu! Bo za drugič vedel!«

Kolja je odšel. Ostap je stopil k Ivanopulu in pogledal na ulico. Hipolit je stal malo stran od hiše, sloneč na železni ograji poslaništva.

»Državljan Mihelson,« je zaklical Ostap, »Konrad Karlovič, pridite v hišo,

odpuščam vam!«

Ko je Hipolit stopil v sobo, je že prišel nekoliko do sape.

»Nezaslišana predrznost!« je togotno zarenčal. »Komaj sem se krotil.«

»Ej, ej, ej,« je sočustvoval Ostap, »kakšna je sedaj mladina! Prekleman-ska mladina! Lazi za tujimi ženskami, razmetava tuj denar... Popolna propalost. A povejte mi, kaj res boli, če človeka bijejo po glavi?«

»Na dvoboj ga pozovem!«

»Sijajno! Svojega dobrega znanca bi vam priporočil. Pravila za dvoboj zna na pamet in vrh tega ima dve metlici, zelo primerni za boj, ne na življenje, ampak na smrt. Za sekundata bi dobila Ivanopula in njegovega desnega so-jeda. Le-ta je bivši častni meščan mesta Kologriva in se do dandanes ponaša s tem naslovom. Lahko pa bi se spopadla z mesoreznicama. To bi bilo bolj elegantno. Vsaka rana pomeni gotovo smrt. Ranjeni nasprotnik se v hitu spremeni v kotel. Vam je to po godu, prvak?«

Ta hip se je z ulice zaslišal žvižg in Ostap je odšel sprejemati poročila brezprizornikov.

Ti so odlično opravili svoj posel. Štirje stoli so šli v gledališče Kolumba. Brezprizornik je podrobno pripovedoval, kako so jih peljali na vozu, kako so jih zložili dol in jih vlekli v poslopje skozi vhod za umetnike. Ostapu je bilo

dobro znano, kje je to.

Dva stola je odpeljala z izvoščkom neka »gizdalinska gos«, kot je dejal drugi mladi zasledovalec. Videti je bilo, da fantič nima velikih sposobnosti. Za ulico, v katero so odpeljali stole, — Varsonofjevski prospekt — je vedel. Spominjal se je celo, da je številka stanovanja sedemnajst. Številke hiše pa si nikakor ni mogel priklicati v spomin.

»Strašno sem dirjal,« je rekel, »ušlo mi je iz glave.«

»Ne dobiš denarja,« je izjavil Ostap. »Striicek! Pa saj ti lahko pokažem!«

»Dobro, počakaj, pojdeva skupaj.«

Meketajoči državljan je živel, kot se je izkazalo, na Vrtnarski cesti. Njegov naslov si je Ostap zapisal v beležnico.

Osmi stol je šel v Ljudski dom. Deček, ki ga je sledil, se je izkazal za premetenca. Premagal je ovire, kot so uprava in številni kurirji, vdrl v hišo in se prepričal, da je stol kupil ekonom časopisa Stanok.

Dveh fantičev še ni bilo. Pritekla sta skorajda hkrati, zasopla in trudna.

»Kasarniška ulica, pri Čistih ribnikih!«

»Številka?«

»Devet! Stanovanje devet! Tam poleg stanujejo Tataři. Na dvorišču. Celo stol sem mu nosil. Peš sva šla.«

Poslednji sel je prinesel žalostne vesti. Sprva je šlo vse po sreči, potem pa vse narobe. Kupec je šel s stolom v skladišče Oktobrske postaje in za njim ni bilo moč iti: pri vratih je stala straža OVO NKPS.

»Verjetno da se je odpeljal,« je končal svoje poročilo brezprizornik.

To je Ostapa zelo razburilo. Brezprizornike je po cesarsko nagradil, rubelj na sla, razen glasnika z Varsonofjevske ulice, ki je bil pozabil številko hiše. Temu je ukazal, naj se javi drugega dne zarana. Tehnični direktor se je potem vrnil domov in ne da bi odgovarjal na vprašanja osramočenega predsednika podjetja, je začel kombinirati,

BRANKO COPIC:

Oslovska leta

— Če ni boljših zaščitnikov, je tudi babja armada nekaj vredna, — se je tolažil De-De-Ha, ko sem ga spremljal čez temno dvorišče proti njegovemu prebivališču.

— Meni se pa zdi, da se nekaj pripravlja, — sem zmajal z glavo.

— Kajpak, konj neumni, — prijateljsko pritrđi Dule. — Niso nas poklicali samo zaradi Raglje. Se vse drugače bomo regljali. Lahko noč, pesnik.

XXIV.

Prišlo je že v navado, da se zberemo vsako soboto pri branju Raglje. Ti sestanki so nas zbliževali dosti bolj kot vse drugo življenje v konviktu. V šali in smehu smo pretresali skupne konviktaške težave in radosti, pozabljali na razliko v letih in razredih, prihajale pa so na dan vse napake in razvade in vsi smo pazili, da se nekega dne ne bi znašli v Raglji.

— Hej, ti, če si ne boš umival nog, bomo o tem v soboto ragljali! — je grozil kdo od konviktašev drugemu in res, že v naslednji številki Raglje je bila zbadljivka:

Skozi zobe gre novica:

Jovan v noge grozno švica!

Pa so rekli mu trpini:

umivaj se, če ne — izgini!

Ko smo nekoč pilili neke spise za Ragljo, me Mile Škorić resno vpraša: — Če bi v konviktu prišlo do kakega resnega trenja, ali lahko računamo na vašo skupino?

— Lahko, bolj držimo skupaj kot tisti iz četrtega razreda.

— Bi tudi stradali, če bi bilo potrebno?

— Saj smo tega vajeni. Neprestano nas ka-znujejo z odvzemanjem hrane.

— Dobro, dobro. Pa bi stradali tudi ves dan, dva ali celo tri? Lahko se tudi to zgodi.

— Bi, zakaj pa ne? — sem pritrdil in že vnaprej veselil zmešnjave, zaradi katere bi lahko toliko dni stradali. Poznal sem našo skupino in bil prepričan, da bi lahko šel z njo v ogenj in vodo.

— Tudi mlajše lahko potegnate za sabo, — je omenil Škorić. — Odkar se je zvedelo, da ste morda prav vi pokončali črno knjigo, vidijo nižji razredi v vas junake.

Dva dni po tem razgovoru je Škorić poklical našo skupino na tajni sestanek, ki je bil, kajpak, na našem starem mestu za svinjakom.

— Čujte, dečki, — je resno začel Škorić. — dobro vem, da ste se vi spravili nad črno knjigo. Vem pa tudi, da ne bi bilo nič brez sloge, poguma in spretnosti.

— Drži, brate sladki! — je priznal Krsto Bolha.

— Vse to je bilo, seveda, strogo tajno, — je nadaljeval Mile, — toda tokrat vas pozivam, da se udeležite odkritega upora, ki pa ni nič manj tvegan, morda še bolj tvegan od tistega vašega nočnega pohoda. Od vas je celo odvisno, ali bomo uspeli ali ne.

— Ti kar povej, kaj je treba in koga je treba javno prebutati! — zamomlja Baja in potipa svoj ubijalski kvihit.

— Ne gre za nobeno ravsanje, — je poudaril Mile. — Poslužili se bomo nečesa učinkovitejšega, sigurnejšega.

— Le kaj bi bilo učinkovitejše od pretepa? — se odkritosrčno začudi Baja.

— Sloga, vztrajnost, to je tisto! — razloži Mile. — S temle si zagotoviš zmago.

— Tudi to dvojce najdeš med nami. — je rekel Ranko Mandić.

— Torej, za kaj gre, — je Mile pokazal karte. — Upri se bomo proti slabi hrani. Začeli bomo z gladovno stavko, zavračali bomo hrano, dokler ne odstopi prefekt, dokler ne izboljšajo hrane, dokler ne nehajo z odvzemanjem hrane in dokler spet ne vzamejo v internat našega Duleta.

— Hura! — smo zatulili, ko smo čuli tole o Duletu. Zaradi tega je vredno biti kakšen dan lačen.

— Uj, to bodo imenitni časi! — vzklikne Krsto. — Dolgčas mi je že, noben dan se nič takega ne zgodi.

— Tudi mlajše pripravite na to, — opozori Mile. — Čim več bo stavkarjev, tem bolj za gotovo bomo uspeli.

Poletel sem v vesolje

Človek že od nekdaj hrepeni kvišku, v nebo, k zvezdam. Ze stoletja sanja o tistem dnevu, ko se bo odtrgal od Zemlje in zadržal v prostorni praznini, v neskončne daljave. Z razvojem moderne astronautike, s prvimi koraki človeka v medzvezdni prostor so se tudi človeški domišljiji odprle široke možnosti. O dneh, ko bo človek kot zmagovalec (zmagovalec z razumom, ne z orožjem!) stopil v vesolje in poletel k tujim svetovom, sanjajo in pišejo bolj ali manj posrečene knjižne številni pisci. Čeprav nad

temi resni znanstveniki zamišljeno zmigujejo z glavami, je v marsikaterem utopičnem delu drobno zrno resnice...

Tako kot odrasli, ali morda še bolj, sanjajo in razmišljajo o teh dneh tudi mladi ljudje širom po svetu. V njihovi bujni domišljiji zavzemajo predstave o poletih v vesolje kaj raznovrstne in bogate slike. Poglejmo, kaj je o poletu v vesolje zapisal Lado Mesaroš, učenec 5. razreda Bračičeve šole v Kočevju:

— Že dolgo sem se pripravljala, da bom poletel v vesolje. Za to

pot sem si izdelal posebno raketo, ki je imela na vseh straneh številna okna iz zelo trdnega stekla. Skozi okna sem lahko nemoteno opazoval dogajanje zunaj rakete.

Raketo so poganjali motorji z neznansko močjo in hitrostjo. V notranjosti sem se počutil kar dobro. Imel sem tudi dovolj močnega in tečne hrane in pijače.

Najprej sem obletel Luno. Je zelo hribovita, vendar sem zaman iskal kovača, o katerem pripovedujejo na Zemlji, da kuje na Luni. Nato sem poletel proti Marsu. Iskal sem prekope, o katerih pripovedujejo doma. Le kdo si jih je izmislil, ker jih ni nikjer videti? Pač pa sem opazil moji podobno raketo. Gotovo je bil to kak tak radovednež kot jaz. Nato sem letel proti Veneri, vendar je bila tako zavita v meglo, da si nisem upal v bližino. Bal sem se, da se ne bi zaletel v kako visoko goro. Končno sem obiskal še Saturn. Tudi tam nisem imel sreče. Zašel sem v njegov žareči obroč, pa sem se zbal, da se ne bi raketi pripetilo kaj hudega. Hitro sem jo zasukal proti Zemlji, ki sem jo videl v daljavi kot drobno piko. Vendar sem bil kmalu blizu domačega planeta, tako da sem moral zmanjšati hitrost.

Ko sem doma izstopil in součencem pripovedoval, kje sem bil, mi ni nihče verjel.

DATELJNI

Kurirček Rudi je nekoč sodeloval pri napadu na grad. Grad so partizani v naskoku zavzeli. Razen streliva so v njem našli tudi zaboj dateljnov. Dateljne so si med seboj razdelili in tudi Rudi jih je dobil veliko kepo. Prav takrat pa mu je dal komandant četrte pismo. Moral ga je odnesti drugi četni, ki je bila precej oddaljena. Rudi se je takoj odpravil. Med potjo je poskusil dateljne in zdeli so se mu zelo dobri. Prav ko je držal rjavo kepo v roki, pa so zaropotali strelji in v

prejšnjo tišino se je zarezal nemški krik: »Halt!«

Rudi je začel bežati, toda Nemci so bili hitrejši in skoraj bi ga ujeli, če ne bi odvrnil dateljnov, ki so se strnili v kepo. Nemci se kepi niso upali približati, ker so mislili, da je bomba. Neki Nemec je s puškinim kopitom podrezal vanjo, in ker se ni razpočila, so se ji varno približali. Ko so ugotovili, da kepa ni bomba, so začudeno gledali za Rudijem, ki je izginil za bližnjim hribom.

Franc Lovšin, 6. b razr.

»Krošnja«, glasilo pionir. odreda »Anton Majnik« v Ribnici

Podmladkarji RK pišejo

Na prvem sestanku širšega odbora podmladka RK na osemletki v Ribnici smo sklenili, da si bomo dopisovali z nekaterimi šolami in pisali v razne časopise in revije. Pred kratkih smo imeli tudi svojo konferenco, na kateri smo med ostalim poslušali tudi predavanje o Rdečem križu in njegovemu ustanovitelju Henryju Dunantu, ki je dobil za svoje delo Nobelovo nagrado za mir. V tednu otroka smo sprejeli v podmladek RK nove članke, bivše ceciliane, ki so se pod zastavo RK zaobljubili, da bodo dobri in vestni podmladkarji in da bodo čuvali svoje zdravje ter pomagali vsem, ki so pomoči potrebni.

Marta Tomazini, 7. b razred osemletke v Ribnici

Spoznaj svojo domovino

Naša mladina kaže veliko zanimanje za počitniško zvezo, to prepotrebno in koristno organizacijo, ki najbolj zaživi med velikimi počitnicami. Mladi človek zelo rad spoznava nove kraje, želi si širokih obzorij, nove ljudi in njihove običaje. In prav počitniška zveza jim daje pobude in možnosti za potovanja. Geslo Spoznavaj svojo domovino in še bolj jo boš vzljubil je popolnoma v skladu s prizadevanji PZ. Mladina ne potuje, se veseli in spoznava lepote svoje bogate domovine, katere poznajo daleč preko meja. Ne dopustimo, da nam o lepotah naše domovine govorijo tuji;

spoznajmo in odkrijmo jih sami! In potem, ko bomo šli v tujino, bomo šele spoznali in znali pravilno ceniti lepote domovine, tedaj šele bomo spoznali resničnost pregovora: Povsod lepo, doma najlepše.

V ribniški občini deluje prizadana družina počitniške zveze, njen sedež pa je na Velikih Poljanah. Prvi občni zbor obč. počitniške zveze, na katerem so se pogovorili o številnih aktualnih nalogah in o delu prihodnje leto, je bil v četrtek, 7. novembra v Ribnici.

Bliža se zima

Kaj pomenijo ptice pevke in ostale ptice v našem gospodarstvu in še poleg tega posebej v kmetijstvu, je znano. Ti marljivi uničevalci mrčesa po drevesnih nasadih in po polju neumorno in brez nevarnosti ter dosledneje opravljajo koristno naravno nalogo kakor draga in nevarna kemična škropila in ostala sredstva proti mrčesu. In ne samo to, ptice so poživitev in okras vsakega kraja.

Kako se bomo oddolžili tem malim sodelavcem? Bliža se zima in s tem težki dnevi teh živalic. Bliža se jim zopet mrz in lakota. Čeprav imamo od njih v Kočevju veliko koristi z ozirom na razsežno kmetijsko posestvo, vidimo v mestu in bližnji okolici zelo malo ptičjih krmilnic. Nismo jih v parkih, zelo malo v okolici šol, pa tudi na samih kmetijah in posestvih jih je zelo malo.

Pravilno bi bilo, da bi kmetje in podjetja na to mislili, posebno pa bi bilo lepo in koristno, če bi pionirski odredi na osnovnih šolah prevzeli nalogo oskrbovanja teh krmilnic, kar naj bi se jim štelo v dobro pri točkovanju za pionirske igre in tekmovanja. Pričeti bi bilo s to akcijo, za kar ni treba veliko sredstev, korist od tega bo pa velika in tudi mesto in okolica pridobita s tem, ker ljudje vidijo skrb za ptice pevke.

Kje so matična obvestila

Tov. urednik!

Naročniki Vašega lista iz Srbije bi radi vedeli, zakaj ne objavljate poročil Matičnega urada iz So-

Pomagajmo nesrečnemu Skopju!

Med počitnicami nas je hudo pretresla vest o katastrofi v Skopju. Vsak naš državljani pomaga po svojih močeh. Tudi tuje dežele so prispevale in še prispevajo veliko denarja in materiala za pomoč nesrečnim prebivalcem porušenega mesta.

Tudi naša šola se je odločila, da bo pomagala. Na pionirski konferenci smo sklenili, da bomo zbirali denar. Sedaj ga imamo že lepo vsoto.

V nesreči moramo pomagati drug drugemu!

Marija Zidar, šola Vas-Fara

"Svetovni dan varčevanja"

Svetovni dan varčevanja — 31. oktober — je sicer že za nami, vendar vseeno nekaj besed o njem. Kaže, da poznajo po vsem svetu nam dobro znani pregovor: zrno do zrna — pogača, dinar na dinar — palača! Že vrsto let praznujejo vsi narodi 31. oktober kot dan varčevanja; ne varčujemo sicer samo ta dan, varčujemo vse dni v letu (kajpak, vsak po svoje), en dan pa je posvečen samo temu, ko milijoni ljudi vlagajo svoje prihranke v banke, na hranilne knjižice. Če pa hočemo ljudi vzgojiti v duhu varčevanja, jih moramo vzgajati že od mladih nog, se pravi že v šoli (ali pa še prej). Poglejmo, kaj je o tem dnevu napisala pionirka iz Fare:

— 31. oktobra slavijo vsi narodi sveta dan varčevanja. Otroci v Fari smo doslej vlagali svoje prihranke pri KZ Fara. Večina pionirjev štedi; nekateri so prihranili že precej denarja.

V nedeljo, 27. oktobra, nam je Komunalna banka Kočevje omogočila ogled filma o varčevanju. Iz vsebine filma smo se marsikaj naučili.

Gospodar Tone je izkupilček za vole skril doma na mestu, kjer so hranili denar že njegovi dedje. Deloma so ga požrle miši, deloma pa krava. Iz stiske mu je pomagal sin s hranilno knjižico, z naštedenim denarjem...

Zaradi slabega shranjevanja denarja je bilo lani uničenih v Sloveniji 17 milijonov din! — Učenci smo sklenili, da bomo še skrbneje zbirali in hranili denar...

Ogledali smo si tudi film Kekec, ki nam je bil zelo všeč. Prav lepo se zahvaljujemo Komunalni banki za oba filma.

Marija Ožura, šola Vas-Fara

dražice; iz vseh krajev imate te vesti, samo iz Sodražice ne. Nas mlajše, ki smo pri vojaki, zelo zanima, kdo se je poročil, starejše pa, kdo je umrl ipd. Prosimo, če bi to lahko nekako uredili. Upamo, da nam boste v naslednjih številkah ustregli.

Lep pozdrav — Vaši naročniki iz Srbije!

Beograd 28. 10.

Op. uredništva: Dragi naročniki iz Srbije, obrnili ste se na napačen naslov. Mi samo objavljamo matična poročila posameznih MU, kadar nam jih pošljejo matičarji. Od drugod jih vedno dobimo, iz Sodražice pa ne. Zakaj tako, ne vemo. Upamo, da bo vaša prošnja naletela na ugoden odmev na matičnem uradu v Sodražici in da vas bomo lahko že v kratkem razveselili.

Lep pozdrav!

„Kupi mi punčko iz cunj...“

(Nadaljevanje s 4. strani)

gato mednarodno zalogo kletvic. Morali bi biti skoraj že na meji, pa se niti še zbrali nismo. Ko pa smo bili vsi zbrani, se je vodič obupano prijel za glavo in zatulil: »Ljudje božji, kaj ste kupili ves Upim? Saj nas še preko meje ne bodo pustili... Nak, velikokrat sem že vodil izletnike v Benetke, toda nikdar še nisem doživel, da bi toliko nakupili! Nak...« in spet je zmajal z glavo.

MIRA MARE v Trstu. — Naša skupina in Njihovo Veličanstvo Maksimilijan Habsburški, cesar Meksikanski (kot spomenik), ki patetično zre v sončen septembrski dan

Na kratko: namesto sedemindvajset se nas je preko meje vračalo preko petdeset, vključno z nad trideset punčkami!

Blizu meje je vodič opozoril vse prisotne, naj nihče nima nič zavitega, zapakiranega, ker vse to vzbuja radovednost in zanimanje carinskih organov. Seveda pa, tako je dejal, bomo za vso to robo plačali krepko carino, da ne bomo nič na boljšem. Tudi ves denar, lire ali dinarje, moramo poskriti, da se ne bikdo čudil, odkod še toliko denarja. Samo kakšnega stotaka ali liro lahko imamo v žepu.

»Tudi jurja moramo skriti?«
»Ja, vraga, od kod pa vam še jur? Saj ga niste smeli nesti čez!«

Razpakirali smo vse zavitke, neke na samotni cesti zmetali iz avtobusa za kamion odpadnega papirja, v zadnji gostilni pred mejo pa še spili nekaj požirkov na dobro zdravje in korajžo. Nato smo se spopadli s cariniki.

Punčke so jih silno zanimale in marsikdo je dobil ličen listek z označeno carino, ki jo mora v

osmih dneh nakazati na žiro račun št...

Sicer pa je bilo vse v redu. Ze močno živčni vodič je prišel malo k sebi šele malo pred Ljubljano, ko nam je zaželel srečno pot domov in na svidenje, če bomo še kdaj potovali v Benetke...

(Če pa bi cariniki malo bolj pobrskali po obleki nekaterih,

predvsem dam, bi našli čudovite zaloge perila in prepričali bi se, da se Kranjci, kadar gredo na potovanje, čeprav samo za dva dni, krepko založe z njim, posebno kadar je bolj hladno, deževno vreme, kot je bilo takrat. Toda to spada že bolj pod voljske skrivnosti...).

F. Grievac

Kočevje s ptičje perspektive

ZA BOLJŠO PROIZVODNJO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nadalje so odborniki v razpravi menili, naj bi samoupravni organi v podjetjih čimprej razpravljali o kadrih (tudi o kadrih, ki so na ključnih mestih v neposredni proizvodnji); da je nujno v delovnih organizacijah čimprej organizirati kadrovske službe; da je potrebno pregledati organizacijo in sistematizacijo delovnih mest, ki je ponekod že zastarela; da je nujno napraviti perspektivni plan potreb po kadrih, plan štipendiranja in tudi izobraževanja sedanjih članov kolektiva in da naj bi 1% od bruto osebnih dohodkov, ki je namenjen za izobraževanje, ostal res delovnemu kolektivu za potrebe lastnega izobraževanja.

Kodrove mame ni več

V soboto, 26. okt., je umrla Franciška Strah-Kodrova mama iz Kompolj v Dobropolju.

Kljub trpljenju, ki ga je morala pretrpeti v svojem dolgem življenju, je Kodrova mama dočakala zavirljivo starost — 84 let. Bila je blagega srca in dobrih rok, čeprav je sama živel v revščini. Rodila je 13 otrok.

Mož se ji je še mlad smrtno ponesrečil. Z majhnimi otroki je ostala sama, v njej pa je telo globoko prepričanje, da bo nekoč lepše, da bo nove dni dočakala tudi ona.

Toda najtežji časi so šele prišli. V zadnji vojni je izgubilo življe-

nje šest njenih sinov, tri pa so odpeljali v internacijo. Hišo je zagrnila globoka žalost, mati pa ni imela več solz, da bi objokovala silno nesrečo. Pred petimi leti jo je bolezen za stalno priklenila na posteljo; med tem se ji je ponesrečil še en sin.

Pred dnevi se je tiho poslovila od nas. Veliko ljudi jo je spremljalo na njeni zadnji poti. Grob je bil visoko prekrit z venc in rožami, saj smo jo vsi globoko ljubili.

Kodrova mati, naj ti bo lahka zemlja, ki je prepojena s krvjo tvojih sinov!

Slavka Hočevac

Urban z Ribnce

pa tretj'm', četrt'm', p'jatt'm' in toku napraj, dokler s' najso ženske zvečer še v n' upale, če pa so šle, je mogu b't z nim' dejd'e. Potlaj rajs naj čitdnu, de se je vasi še cajsta ognila!

Use tu nam kaže, koku velika je človajška neumnast. Take čjenče r'znašajo u glau'n'm babe, ku njab' imajle kaj družga dajlat. Nekatjer' l'dje so toku vajen' ulačt druge po zobajh, de ih še u gruob' ne p'stijo n' mjer'. Pa tu se večkrat zgodi, marskej. Toki je zad'nč, majnde t'ud u Dolajn' vas', adn začeu hodt nazaj, saj so ga majnde še vidl'. Jest misl'm, če b vajdu, koku ga ulačjo po zobajh, b usak k umre, pršu n'zaj pa use, k ga ne p'stijo n' mjer', poštanu najkam n'süvau...

D'n's ne pišem o Ribne' n'č zetu, de njab kdu rjeku, de s'm lokal patriot. Tu je pa zame čistu an posjeb'n pomen. Jest s'm namreč vjal'k lokal patriot, samu pred besajdo lokal mora b't še »gostinsk'«. Tak'h, gostinsk'h lokal patriotu pa je p'r nas še več.

Kot tak gostinsk' lokal patriot s'm jo zad'nč mahnu ke prot Dolajn' vas', pa s'm tam use tu zvajdu. Vidu s'm t'ud', koku fajns s' zrihtal' in asfaltjeral' cajsto skuz vas, zdaj samu ne vajo, kdu buo z nje kidou kuojske drjake, k se ih je že kar precej n'bralu.

Greduoč s'm še u Prgorie' vidu tist' bajer ob cajst', kjer se je že ad'n utupu. Praj je bla tam ana mlaka, u katjero je Hrast spjalou kanalizacijo, de se u tist' smazan' vod' še race najso muogle kuopat, lajtas so pa prou p'r cajst skopal' globoko jamo, de buo tam požiraun'k, pa kar toku pustl', de se je n'bralu dovol vodje, de se je člov'k u tist' jam' utupu. Sele pol so uso rajč z'gradl' z an'm plutam, kar pa prou n'č lepu ne zgljeda — voda je u jam' še zmjeraj in k'd'r je uruoče, lepu smrdi. Majnde misl'jo, de če je zagrajenu, komarji in smrad ne muorejo v'n!

Potlaj s'm kot gostinsk' lokal patriot skoču še u Rakitnco u tisto štarijo, k naj štarija, ampak štaciina. U tist' velik' trgovin' na druobnu, kjer prodajajo »pristna istrska vina«, s'm se prepičou, de taka »pristna« vina lohku pijem t'ud u Ribne'.

Pa s'm jo mimugredje mahnu po tanuov' cajst' skuz Jelendol še

u Grčouce, koku se imajo tam, s'm glih še za rjep ujeu najkam prosilavo, ku so u počastitu dvajsetl'nce napada na vas p'rjedl' obnovitu napada. Pa ne sto septjambra; zdaj se je v'zaraj. Vaščanje, k' so vadl' najkaj pajsm' za dan mrtv'h, so se zrausal' z Dalmatine'. L'ušnu je blu toku, de so p'r t'm postou skoraj use pohistvu u gostit' (saj ga naj blu dost'), tok de se muogl' hmal pol grčousko gostit' no prsilnu z'prt (pa ne samu u radi poluomlen'h stolu in m' No, drug dan so pa majnde Dalmatine' organizjeral' napad na vas; l'dje so rjakl', de je blu hudu ku pred dvajset'm' lajt' Ob t'm s'm pogruntou več stvar' Grčoulanje so brez štarije h'ldu im naj zajno, saj pijače de bijo p'r Cimpric', ker naj gostit' ne, se buodo muoral' »vrč'« na kulturnu žiulajne (kaj pa družga, če ne buo trajba postit' t'ud ze kulturne stvari, saj imajo zdaj u njam' majnde samu stanke, gljedajo televizijo (če u glau'n'm imajo tam samu v'lice... No ja, buo že koku, s'jel' naj buodo, de imajo kulturno dom, saj ga še u Ribne' namo...

Gostinsk' lokal patriot Urban

MED MOJSTRI BELE ZOGICE

12 najboljših v Kočevju

Pred dnevi smo obiskali najboljše jugoslovanske namizno teniške igralce, ki so se v novem domu telesne kulture v Kočevju pripravljali za mednarodno prvenstvo Jugoslavije, ki bo od 7. do 10. novembra v Ljubljani in za še nekatere druge nastope. Njihov trener Vilim Harangozo

nam je odgovoril na nekaj vprašanj.

V: Kdaj ste prišli v Kočevje in koliko dni ostanete pri nas?

O: 28. oktobra in bomo ostali do 5. novembra. Danes smo tu drugi dan.

V: Kateri namizno teniški igralci so prišli v Kočevje na trening?

O: Najboljši s turnirja v Kranju. Od žensk Pirčeva, Mikčeva, Kokaljeva in Nikoličeva, od moških pa Vecko, Kern, Hrbud, Šurbek, Teran, Korpa, Marković in Rakić.

V: Za kakšno tekmovalje se pripravljate?

O: Za mednarodno prvenstvo Jugoslavije in še za nekatera druga srečanja.

V: Na katero mesto računate?

O: To je težko reči, ker bo na prvenstvu sodelovalo predvidoma 14 najmočnejših evropskih držav. Naši najresnejši in najtežji nasprotniki, s katerimi se bomo borili za najboljša mesta, so Madžari, Švedi, Zahodni Nemci in Romuni.

V: Na katerih tekmovaljih bodo naši najboljši namizno tenisači še v kratkem nastopili?

O: Na dvoboju Češka : Jugoslavija, ki bo 12. novembra, na tekmovalju v Indoneziji in na mednarodnih prvenstvih Mad-

žarske in Skandinavije, ki bosta od 14. do 17. novembra oziroma 29. novembra do 3. decembra.

V: Kako vam je všeč naš dom telesne kulture in kako odgovarja za vaše treninge?

O: Zelo je lep, za namizne tenisace pa je odličan.

V: Kdo vam je priporočil za trening naš dom?

O: Namizno teniška zveza Slovenije.

V: Kje ste nastanjeni in kje na hrani ter kako ste z obojim zadovoljni?

O: V hotelu Pugled. Z vsem smo zadovoljni. Nudijo nam vse, kar želimo in so zelo ljubezni.

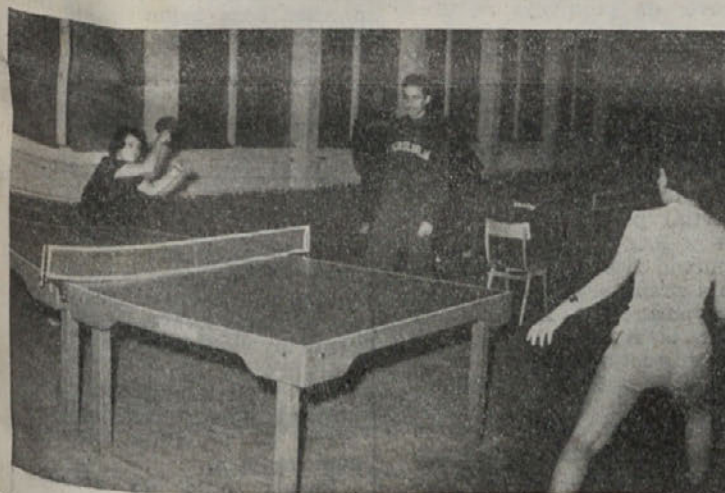
V: Ste si ogledali Kočevje? Kaj? Kako vam je všeč in kaj pogrešate?

O: Tukaj smo šele drugi dan, zato nismo imeli še časa za ogled mesta. Najprej smo počivali, ker smo prišli z zelo težkega turnirja v Kranju.

Tako je potekel naš razgovor, med katerim je trener budno kontroliral vadbo na vseh mizah, opazil vsako napako in opozarjal igralce na pomanjkljivosti in dal navodila, kako jih naj odstranijo. (jp)

Pred začetkom treninga daje trener Vilim Harangozo (tretji z leve) tenisačem navodila. V družbi igralcev smo presenetili tudi upravnika doma telesne kulture Andreja Arka

Pirčeva (levo) in Kokaljeva (desno) med treningom

Prostore novega doma telesne kulture v Kočevju že uporabljajo za telesno vzgojo naše šole

Kongres gasilcev

(D. V.) — 16. in 17. novembra bo v Ljubljani V. kongres Gasilske zveze Slovenije, katerega se bo udeležilo preko 300 izvoljenih delegatov na nedavnih občnih zbiorih občinskih gasilskih zvez, med njimi tudi delegati kočevske in ribniške občine.

Značilno za gasilski kongres, ki bo v obdobju 5 let po IV. kongresu, bo to, da bo zraven ocene dosedanjega dela gasilskih organizacij temeljiteje in konkretnje obravnaval naloge in delo gasilskih društev in zvez v prihodnjem obdobju. Ta obravnava je toliko bolj pomembna, saj si že vse letošnje leto prizadevamo, da pridemo, v kolikor so pač dani pogoji, do enotne gasilske organizacije.

Dosedanje razprave o delu gasilskih društev so pokazale, naj bi imeli v prihodnje tri tipe nižje organiziranih gasilskih enot: — prostovoljna gasilska društva, ki bi bazirala predvsem na samoprispevku, — prostovoljna gasilska društva, ki bi imela nekatere elemente profesionalizma. To se pravi da bi imelo gasilsko društvo v večjem kraju in središču, kot na primer v Kočevju in Ribnici, plačanega mehanika-šoferja, inštruktorja in drugo. Ostale naloge pa bi opravljali člani prostovoljno kot dosedaj. Nadalje se predvideva za večja mesta profesionalne gasilske enote.

Pri vsem tem ne gre za kako novo organizacijsko obliko temveč za to, da bi sredstva za gasilsko službo čimbolje izkoristili. Gre torej za to, da se sodelovanje gasilstva podredi enotni organizaciji z interno postavljenimi odnosi, kar bo nedvomno omogočeno, da bodo gasilske organizacije v prihodnje dosegle pri uresničevanju svojega dela še boljše uspehe.

Čeravno se je v kočevski in ribniški občini razpravljalo o teh problemih, je vseeno opaziti, da niso bili v tem pogledu doseženi zaželeni uspehi. Res da ni pri tem še nič zamujenega, nedvomno pa bo potrebno, da se o delu

gasilskih organizacij na območju obeh naših občin čimprej pogovorimo in sprejmemo potrebne zaključke, če že ne prej, pa takoj po kongresu. Zraven gasilskih organizacij pa bi morali biti za vprašanja enotne gasilske organizacije zainteresirani tudi delovni kolektivi posameznih gospodarskih organizacij, ki imajo in ki nimajo še urejene požarne varnosti.

Mali nasveti

Vlažnega perila ne shranjujemo, ker rado plesni. Omare v vlažnih stanovanjih dobro zračimo, perilo prelagajmo in večkrat presušimo. Zlikanega perila ne pospravimo takoj, temveč ga pustimo nekaj ur zloženega, da se dobro presuši.

Preden perilo namočimo, pogledimo v žepe in jih obrnimo, da perila ne bodo kvarili razni pozabljeni predmeti, barvni trakovi itd. Oblačil z zadržkami ne namakamo.

Čiščenje svilenih odej. Svilenе odeje ki so nam jih ponesnažile muhe očistimo s špiritom. Mehko belo čisto krpico namočimo v čist špirit in z njo nalahko odrgnemo madeže. Brž ko je krpica umazana, jo namočimo na drugem koncu, da bi na odeji ne ostale sledi.

Da steklenice ne dobe neprijeten vonj, jih ne spravimo zamašenih. Neprijeten vonj z rok odpravimo, če zdrgnemo roke s parafinikovimi rezinami. Duh po čebuli izgine, če roke zdrgnemo s suho kuhinjsko soljo ali pa si jih umijemo v mlačni vodi, ki smo ji dodali nekoliko salmijaka,

ta teden za vas

KOČEVJE

Poročili so se: Žagar Jože, mizararski pomočnik iz Ajblja 9, stalno v Canadi 24 — Ashmore ave — Toronto 18, star 31 let in Prešiček Justina, šiviljska pomočnica iz Ješovca 6, okr. Celje, stara 23 let.

V Novem mestu sta se poročila: Poje Anton, lovski čuvaj iz Trnovca 1, star 28 let in Novak Kristina, poljedelka iz Lašč 12 pri Dvoru, stara 38 let.

Umrli so: Cimer Karel, šofer iz Kočevja, Reška cesta 10, star 49 let; Miklič Milan, gozdni delavec iz Podtabora 2 (smrtna nesreča pri delu) v bolnišnici v Freudenbergu — Nemčija. (Zadnje stanovanje v Baierbronu — Mittel Höllweg 59, Nemčija).

LELIKE LAŠČE

Umrli so: Zadnik Franciška, upokojenka iz Vel. Lašč, stara 77 let; Sporar Ivana, gospodinja iz Rašice 10, stara 85 let; Žnidaršič Alojzij, kmet iz Kneja, star 81 let.

LOŠKI POTOK

Rodila je: Godejša Marija, delavka iz Retij 98 — dečka.

ČESTITKA

Bogu Leskovšku, ki služi vojaški rok v Beogradu, vse najboljše za njegov praznik — ata, mama in Marica.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega moža, očeta, brata in strica **KARLA CIMRA** iz Kočevja

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam v dneh žalosti stali ob strani in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se dr. Maroltu in dr. Vizjaku ter zdravniškemu in strožnemu osebju novomeške Interne bolnišnice za lajšanje bolečin med njegovo mučno boleznijo. Zahvaljujemo se tudi vsem njegovim stanovskim tovarišem-šoferjem, upravi KGP, ZB, društvu upokojencev, vsem darovalcem vencev in cvetja, govornikom, pevcem in godbenikom ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti v tako lepem številu.

Zalujoči: žena Antonija, sin Stefan, hčerka Dragica, brat Stefan z ženo in ostalo sorodstvo.

OBVESTILO

Krajevna organizacija ZZB Banja loka vabi vse borce in aktiviste ter ostale občane na odkritje spomenika, ki bo v nedeljo, 10. novembra ob 11. uri v Banja loki.

S svojo prisotnostjo boste počastili spomin na nesmrtni junake naše revolucije. — Odbor

SLUŽBA

Iščem gospodinjsko pomočnico ali starejšo žensko za varstvo dveh majhnih otrok. Mira Kocjančič, Ljubljanska 29, Kočevje.

PRODAM

Poceni prodaja ženski šivalni stroj šivilja Fabjan, Šeškova 18, Kočevje.

PROSVETNI DELAVCI

V honorarno ali stalno delovno razmerje sprejememo prosvetnega delavca, ki bi vodil strokovne in osnovne šole pri Delavski univerzi. Delo je v večernem času. Dober zaslužek in hvaležno delo! Delavska univerza Kočevje

IZGUBLJENO

V ponedeljek se nam je izgubila ovca. Kdor kaj ve o njej, naj nam proti nagradi sporoči. — Vidic Alojz, Polom 17.

KINO

KOČEVJE: 8. do 10. novembra italijanski film »Drakut maščevalec«, 11. in 12. novembra italijanski film »Avantura«, 13. in 14. novembra domači film »Zgodnja jesen«, 15. do 17. novembra francoski film »Salambo«.

RUDNIK: 9. in 10. novembra sovjetski film »Ko so bila drevesa velika«, 16. in 17. novembra sovjetski film »Tahir in Suhra«.

RIBNICA: 9. in 10. novembra ameriški barvni film »Črni narednik«, 16. in 17. novembra ameriški film »Dom na griču«.

SODRAŽICA: 9. in 10. novembra ameriški film »Tonka«, 16. in 17. novembra francoski film »Prestopok v begunstvu«.

VELIKE LAŠČE: 9. in 10. novembra francoski film »Tisti, ki mora umreti«, 16. in 17. novembra ameriški film »Trapez«.

PREDGRAD: 9. in 10. novembra ameriški film »Drevo za obešanje«, 16. in 17. novembra ameriški film »Vrtoglavica«.

DOBREPOLJE: 9. in 10. novembra švedski film »Line — strastni demon«, 13. novembra italijanski film »Ljubezen in ogovarjanje«, 16. in 17. novembra španski film »Mati, poslušaj mojo pesem«.

PONIKVE: 14. novembra italijanski film »Ljubezen in ogovarjanje«.

BROD NA KOLPI: 9. in 10. novembra sovjetski film »Balada o vojaku«, 16. in 17. novembra italijanski film »Ne pozabi me«.

STARA CERKEV: 9. in 10. novembra ameriški film »Jaguar, gospodar džungle«, 16. in 17. novembra japonski film »Samomirli«.

Strokovni šoferski tečaj

Združenje šoferjev in avtomobilistov — podružnica Kočevje — bo spet organiziralo strokovni šoferski tečaj za pridobitev kvalifikacije in bo v prihodnje kvalifikacija obvezna za vse poklicne šoferje. To je še posebno važno za demobilizirane vojaške šoferje.

Tečaj bo mogoč samo ob zadostnem številu kandidatov, zato se čimprej prijavite vsi, ki še nimate kvalifikacije.

Prijave sprejemamo v naši pisarni dnevno od 9. do 11. ure, ob sredah tudi popoldne od 16. do 18. ure in sicer v zgradbi občinske skupščine, III. nadstropje desno.

SPORED RTV LJUBLJANA

Vsak dan: poročila ob 4.05, 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00,

19.30, 22.00, Pisan glasbeni spored od 4.00 do 8.00.

SOBOTA, 9. novembra: 8.05 Melodije za konec tedna, 9.45 Igra ansambel Claus Wunderlich, 10.15 Z orglicami in harmoniko v domačem tonu, 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 Kmetijski nasveti, 12.25 Kvintet Avsenik s peveci, 13.30 Glasbeni sejem, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.15 Zabavna glasba, 16.00 Vsak dan za vas, 17.05 Gremo v kino, 18.45 Novo v znanosti, 19.05 Glasbene razglednice, 20.00 Za začetek prijetnega sobotnega večera.

NEDELJA, 10. novembra: 8.40 Iz albuma pesmi za mladino, 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo I. 10.00 Se pomnite. tovariši?... 11.30 Nedeljska reportaža, 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II., 13.30 Za našo vas, 14.10 Nekaj melodij — nekaj ritmov, 15.15 Nedeljsko glasbeno popotovanje, 16.00 Humoreska tega tedna — M. Hart. Mož, ki je prišel na večerjo, 17.05 Radijska igra — Marjan Marinc. Iluzije na asfaltu, 19.05 Glasbene razglednice, 20.00 Izberite svojo melodijo.

POTUJOČI KINO PREDVAJA

Francoski film »Taksi in prilika« v petek, 8. 11. ob 19. uri v Dolgi vasi. V soboto, 9. 11. ob 19. uri v Polomu. V nedeljo, 10. 11. ob 14. uri v Banja loki, ob 16.30 v Fari in ob 19. uri v Kuzlju.

Nemški film »Strelec v zelenem« v soboto, 9. 11. ob 19. uri v Starem logu. V nedeljo, 10. 11. ob 16. uri v Strugah in ob 19. uri v Livoldu.

Prihodnji teden bomo predvajali domači barvni film »Stopnice hrabrosti« na Oneku, Koprivniku, Vimolju, Lazah in v Mozlju. Domači film »Abeceda strahu« v Dolgi vasi, Črnem potoku, Travi in Podpreski.

Prosimo odgovorne za kino-predstave, da poskrbijo za urejeno, toplo in zatemnjeno dvorano. Vsem gledalcem je na voljo Filmski list s kratko vsebino filma in drugimi zanimivostmi.

»PODLEGEL POŠKODBAM«

Pod tem naslovom smo v prejšnji številki poročali o prometni nesreči v Prigorici, ki je zahtevala smrtno žrtev. Tedaj nam še niso bila znana vsa dejstva, ki so nesrečo povzročila. Avtomobilist Oberstar iz Kočevja je vozil z zmerno hitrostjo po svoji desni strani, ko je v Prigorici nedaleč od gostilne zaneslo proti avtomobilu Dejaka iz Lipovca, ki se je močno vinjen vračal iz gostilne domov. Avtomobilist se ni mogel izogniti nesreči, ker je Dejaka iznenada zaneslo proti avtomobilu. Ponesrečenec je za posledicami padca naslednji dan v bolnišnici umrl.

RAZPIS

Zavod za zaposlovanje delavcev v Kočevju razpisuje delovno mesto mladinskega referenta in statistika.

Pogoj: srednja strokovna izobrazba, lahko tudi pedagoški plača po pravilniku Zavoda, stanovanja ni.

Razpis velja do zasedbe

Prošnjo s podatki o strokovni izobrazbi vložite pri naslovu.

NAROČAM »NOVICE«

POŠILJAJTE MI JIH NA NASLOV:

Znamka
za 15 din

»NOVICE«

KOČEVJE

p. p. 39